

A BEVÁNDORLÓ

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
327 East 13th Street New York City

ELŐFIZETÉSI DIJ:
Egész évre New Yorkban... \$3.—
A vidéken... \$2.50
Egyes szám... 3c.

Editorial Rooms:
327 East 13th Street New York City

SUBSCRIPTION:
Per annum, in N. Y. City... \$3.—
United States... \$2.50
Single copy... 3c.

MEGJELEN KEDDEN ÉS PÉNTEKEN.

Szerkesztő: SINGER MIHÁLY.

EGYES SZÁM ÁRA 3 CENT.

IV. évfolyam. 83. szám.

NEW YORK, N. Y. PASSAIC, N. J., PITTSBURG, Pa., KEDD, 1907. OKTÓBER 15-én.

IV. Year. No. 83.

FERENCZ JÓZSEF HALDOKLIK.

Magyarország apostoli királya haldoklik. Talán már meg is halt, mire e sorok lapunk olvasói elé kerülnek.

De mortuis nil, nisi bene, — mondja a latin. A holtakról ne mondjunk semmit, ha jót nem mondhatunk. Kegyeletes mondás ez. És emberséges. Akinek ajkát megnémította, akinek karját megbénította a halál, azt ne vádoljunk, mert nem védheti magát.

Kiváltságos emberek kiváltságos elbírálás alá esnek azonban. Királyok nem azért állanak az emberek fölött, hogy a saját emberfeletti jogaikon kívül még abban a jóindulatu elnézésben is részesüljenek, amelyre a közönséges halandó számíthat. Azok, akik nemzeteknek sorsát intézik, az emberség itélőszéke elé tartoznak, s a történelem, azoknak tetteit egybehajtva, mondja ki az ítéletet.

S így bennünket, habár Ferencz József tettei közvetlenül érintették a magyar nemzetet, habár ezt a nemzetet azok a tettek boldogították, vagy sújtották, sem harag, sem rokonszenv nem vezérel, amikor Ferencz József életéből levonjuk a tanulságot akkor, amikor Ferencz József többé sem nem sujthat, sem nem boldogíthat, amikor a természet bekövetelte tőle is az adót, amikor Ferencz József a minden népek és nemzetek királyának, királynak itélőszéke elé került.

Ferencz József halála felidéri lelkünkben azt a diésőséges kort, amikor a sors őt a történelem színpadára hozta.

Diésőséges kor volt az. Akkor hangzott fel egy fényesmult nemzet minden fiának ajakáról: *Esküszünk, hogy mindkét oldal nem veszünk.*

Ferencz József fiatal volt akkor. Abban a korban minden ember szíve megérti a lelkesedés hangját. Megérti a lelkesedést és megosztja. A szabadságért és a szeretetért való rajongó lelkesedés kora az. Ha Ferencz József ember lett volna akkor, közönséges ember, közönséges emberi szívvel, átértette és átérte volna ő is azt a fenséges érzést, amely akkor tüzsgárként nyíltatta át minden magyar ember szívét. Átértette és átérte volna, és odaállott volna a magyarok közé, hogy diadalra segítse azt a szent érzést, hogy megadja a magyarnak azt, ami minden embernek istenadta joga: a szabadságot.

De Ferencz József nem volt anyaszülte ember. Ő a tradíciónak volt a szülöttje. Annak a hagyománynak, mely a népek elnyomásából eredt és a népek elnyomásában keresi életerejét. Ferencz József eméltfogva nem értette, nem érthette meg a magyar nemzet lelkesedését. Ő akit a hagyomány szült, a magyar nemzet lelkesedését csakis a hagyomány ellen való fellázadásnak nézhetette. Annak nézte és legyűrtte, és következt, aminek a hagyomány gyözel-mével bekövetkeznie kellett. Következett Világos, Arad. Következtek azok a gyásznapiak, amelyeknek folyamán orgiákat ült az erőszak és a sir némasága ült a magyar ajakra...

A holtakról ne mondjunk semmit, ha jót nem mondhatunk.

Ugorjunk egyet. Ne olvassuk, ne olvassunk ebben a pillanatban a történelemnek azon lapjait, amelyeken egy haldokló, vagy meghalt király ellen a legkeményebb, a legsújtóbb vádak vannak feljegyezve. Szemünk e pillanatban ne lássa meg a lerombolt falvakat, a hősök vérével pirosra festett csatamezőket. Ne tekintsünk e pillanatban Aradra és ne lássa meg szemünk a bitófákat, amelyek nem gyászat, de büszkeséget képeznek a magyar nemzetnek, mert érette szenvedték el ott fölemelt fölvel, büszke tekintettel az emberség legjobbjai a vértanu-halált.

Inkább oda, a schönbrunni kastélyba irányítsuk tekintetünket, ahol az erőszak minden fegyverével nem bírják elnyomni a mindent kiegyenlítő halált. Oda nézzünk, ahol ugyanaz az ember, aki egykor büszkén odavágta a magyar nemzetnek: alkotmányom a kard! — most tehetetlen gyermekként vergődik szenvedéseiben, vagy talán ravatalon fekszik immár nyugodtan, merében és némán.

És jusson eszünkbe, hogy a kínlás végső pillanatában, akkor, amikor karja merevedni, amikor ajka elnémulni kezdett, eszébe jutott talán neki is, hogy a korona nem vált volna töviskoszorúvá a fején, ha nem vérrel, hanem szeretettel szerezte volna meg azt.

A holtakról ne mondjunk semmit, ha jót nem mondhatunk.

A halál kibékít, gondoljunk mi is a kibékülés idejére. Az öröm lángjában égett Magyarország. Kéz közben nyugodott. A szívekből kihalt a bánat. Az agyaktól kivesszett annak emléke, ami évtizedeken át gyötörte, keselyükarmokkal kizozta a magyar szíveket.

A Kárpátoktól az Adriáig felhangzott az örömköltés: *A magyar király megeshűdött a magyar alkotmányra!*

A magyar nép ujjongott örömben, mert hitt és remélt. Hazatérőnek bélyegezték volna azt a magyart, aki a királyi eskü szentségében, sérthetlenségében kételkedni mert volna.

Nem is kételkedett senki, míg bele nem kényszerítették a kételkedésbe. A holtakról ne mondjunk semmit, ha jót nem mondhatunk.

Felejtünk megint. Hiszen a felejtés, a fátyalborítás nem egyedül szokásává, de életszükségletévé lett a magyarnak. Felejtjük el tehát, hogy a magyar nemzetnek negyven év előtt megújult bizalmát megingatták, hogy fagyos kézzel nyultak be ismét szívének melegébe, hogy arra tanították, amit a magyar megtanulni nem akar és megtanulni nem fog soha, arra, hogy az eskü nem kötelező.

Felejtjük ezt is és ne mondjunk a holtakról semmit, ha jót nem mondhatunk.

Ferencz József, a magyar nemzet megérezte vele, hogy létezik egy hatalom, mely a királyokénál is nagyobb, Ferencz József a kórágyon, szenvedései között megemlékezett a magyar nemzet szenvedéséről. Akkor, amikor megérezte, hogy bucsuznia, örökre bucsuznia kell gyermekeitől, kihalt szívéből a mostoha érzés, felemelte áldó kezét és atyai örökség gyanánt megadta a magyar nemzetnek az alkotmánybiztosítékot.

Ferencz Józsefnek ezt az utolsó tettét vessük az emlékeztünkbe, hogy akkor, amikor egy távolabb multnak képei élednek fel lelki szemünk előtt, szelidebb, emberséges érzéssel ítélhessük meg azt a koronás embert, aki, ha sokat vétkezett, sokat szenvedett s aki utolsó tetteivel közelébb iparkodott a magyar szívekhez, amelyek egykor tárváknyitvák voltak számára.

Ez az utolsó tett tényleg biztosította a magyarok alkotmányát. Mert a haldokló király utolsó elhatározását tiszteletben fogja tartani minden utódja.

A vér jelében lépett Ferencz József a történelem színpadára, a béke jelében tűnik le onnan. Hadd vonuljon béke a mi szívünkbe is. A sir kapuján elnémul a harag. A holtak birodalma azé, aki magához szőlítja az élöket.

Singer Mihály.

KÉT CZIKK.

Magyarország hegemoniája Ausztria fölött.

Megszoktuk mi azt s különösen a legutóbbi időben sok szó esett arról, hogy a külföld Magyarország létezéséről mint önálló állam, alig vesz tudomást. Megirtuk mi azt számtalanszor, hogy a kormány hibájának tudandó be, hogy Magyarországot nem ismerik, s ami rosszabb, félreismerik.

Különösen itt az Egyesült Államokban, ahol egyszer rajongással fogadták Kossuth Lajost s akinek révén előkelő hely jutott a magyar nemzetnek Amerika népének szívében, különösen itt az

Egyesült Államokban sok szó esett azoknak aknamunkája, akik Magyarországot befekteteni s az amerikai nép szívéből a magyar nemzet iránt érzett rokonszenvet kiirtani igyekeztek. Anynyival inkább sikerült, mivel azok, akik Magyarországot itt hivatalosan képviselték, eddig nemcsak hogy nem törődtek Magyarország érdekeivel, a magyar nemzet becsületével, hanem ellenkezőleg egy követ látszóttak futni Magyarországot és a magyarok ellenségével. Ilyen körülmények között alig lehetett csodálkozni, hogy Magyarország végleg kiesett az amerikai földrajzi tudásából s hogy a magyarokat mint a középkornak egy elretentő maradványát ítélték meg.

Hiába tiltakozott ez ellen az amerikai magyar sajtó. Hiába tiltakoztak ez ellen az amerikai magyarok költséges és fáradszó népgyűléseken. Tiltakozásunkat alig vették tudomásul, mert tiltakozásunkat felsőbb helyről — szándékosan, avagy vétkes hanyagságból — nem támogatták.

Nem kevésé örültünk tehát és nem kevésé csodálkoztunk, hogy a „N. Y. Times”, a legkomolyabb amerikai angol napilap, mikor Ferencz József aggasztó megbetegedéséről az első hírek ideérkeztek, egy vezércikkben emlékezett meg rólunk. Megemlékezett pedig oly módon, mely az igazságnak megfelel és diésőségre válik a magyar nemzetnek. Adjuk lime a cikket szöszzerinti fordításban:

„A császárral együtt — írja a „N. Y. Times”, — eltemetik a birodalmat. Isten tartsa meg őt. — A súlyosan megbetegedett Ferencz József életének utóbbi éveiben gyakran felhangzott ez a felkiáltás. Meg fog-e vele halni a különböző nyelvekből és fajokból álló gyenge kormány, melyet Ausztria-Magyarországnak hívnak? Vajjon Ferencz Ferdinánd koronaurökös, ha egyáltalán megtartja a koronáját, nem fogja-e trónját Bécsből Budapestre átszállítva találni? Vajjon Szent István koronájának királysága, Magyarország Németországhoz hasonló dualizmusba fogja-e olvasztani az Ausztriának neve-

zett gyenge összehalmozását az államcsókának, a hadsereget és a kormányokat s vajjon e dualizmusban fog-e Magyarország oly szerepet vinni, amint Poroszország visz Németországban? Vajjon összetör-e a hármas szövetséget, ezt a barbár maradványt?

Csak Ferencz József, a leggyengédebb fejedelem s az európai uralkodóknak tiszteletreméltó nagatyja, lehetett ugyanabban az időben Magyarország királya és Ausztriának császára, csakis ő simithatta el a két országnak egymásnak ellentmondó követeléseit. IGAZI EGYESÜLÉSNEK KELL KÖVETKEZNI, MAGYARORSZÁGNAK HEGEMONIÁJÁT ÉS A MAGYAROKNAK POLITIKAI FENSŐBBSÉGÉT MINDEN TÉREN EL KELL ISMERNI, különben be fog állani az államok között a széthullás.”

Igy irt a „Times”. S habár e cikkben csak egy újságnak a nézetével találkozunk, ez a nézet annyival fontosabb, mert Ausztria fel fogja ismerni a saját gyengeségét és Magyarország államalkotó és államfentartó képességét, míhelyt a külföld hangoztatja ezt, ugyanaz a külföld, mely eddig csak Ausztriával foglalkozott, csakis ezt ismerte el a kettős birodalomban tényezőnek.

Ez okból hálára méltó dolgot végzett Zerkowitz Emil honfitársunk is, a m. kir. keres. muzeum new yorki levelezője, aki ugyancsak a „N. Y. Times” vasárnapi számában egy hosszabb cikkben világot tette meg a magyar nemzet fejlődését és viszonyát Ausztriához.

Zerkowitz ur ismerteti a magyarországi nemzetiségi kérdést, amelyről eddig legoly tévesen volt informálva a külföldi sajtó és különösen az Egyesült Államok sajtója. Hogy a „N. Y. Times” egész terjedelmében lekötölte Zerkowitz ur cikkét, örvendetes jele annak, hogy az amerikai sajtó nem tér ki az igazság elől. Jó lesz, ha a magyar kormány tudomásul veszi és megszívleli ezt éppen most, amikor a magyar király már megtörtént, vagy közel elhalálzásával Magyarország fordulópont elé fog jutni s mikor a kettős, a kiegyezés útján további tíz évre egymáshoz fűzött birodalom egyetlen államalkotó és államfentartó részének nagy szüksége lehet a világ rokonszenvére és arra, hogy az igazság szemüvegén keresztül nézzenek.

Azokkal szemben, akik évek óta hangulatot keltettek Magyarország ELEN a külföldi sajtóban, szervezkednie kell valahára Magyarországnak is. Mert ha Björnson-fele európai műveltségű férfiakat is félre lehetett vezetni a magyar nemzetet illetőleg, ne csodálkozzunk azon, ha a népek, amelyek más népek tanulmányozására nem fordíthatnak időt és gondot, a tévesen informált sajtóból merítik tudásukat Magyarországról és ezen tudásuk szerint ítélnék meg és ítélnék el bennünket, magyarokat.

Különösen áll ez az Egyesült Államok népére. Itt tervszerűen kiölték a népből azt a rokonszenvet, amelyet Kossuth Lajos támasztott irántunk. Ennek az elvesztett rokonszenvnek visszaszerzéséről komolyan kell gondoskodnunk. Megköveteli ezt nemcsak Magyarország érdeke, de megköveteli ama százszekrenek érdeke, akik Magyarországból idevetődtek s akiknek érdekét a magyar kormány alig hagyhatja figyelmen kívül.

Magyar sajtóíródat kell mihamarabb szervezni az Egyesült Államokban, amely rendszeresen értesítené a tárgyalagos sajtót a magyar dolgokról, az elengedő sajtó támadásait visszautasítaná, ráfogásait helyreigazítaná.

THE DOLLAR SAVINGS & TRUST COMPANY MAGYAR OSZTÁLYA YOUNGSTOWN, O.
VAGYON: \$1,500,000. PÉNZT KÜLD az 6-hazába és a világ minden részébe gyorsan, olcsón és pontosan. PÉNZBETÉTEK után 4 százalék kamatot fizet. ÜZLETVEZETŐ: Burger B. Lajos

ERZSÉBET KIRÁLYNÉ.

Emlékszóbrának letelepítéséhez.

A rakoncátlan Thirus partján holnap délelőtt a mi glóriás asszonyunk jószágos márványarca fog meven lenézni a Stefánia-parkba sereglett ünneplők regementjére. Az emlékezés sorrendjén, az alkalmi beszédek, szavatok és énekek nyomában megelevenedik majd a patronás királyné karcsú alakja. Sűrű, szöghajzatát a vértanúság töviskoszorúja öleli körül. István király koronája, amit valamikor a veszprémi püspök illesztett rá, az elhomályosulása bágadt. Arczát fekete fátöl takarja, hogy ne lássák bánatos kék szemét és ajka elé legyezött tart, hogy ne vegyék észre az odatoluló szomorúságot. A koble meg-megreme valami kínos vergődésbe.

Az egész magyarság együtt ünnepl holnap a szegediekkel. Ha az a sok sóhajtat, mit ezen a napon fakaszt a vizsgálódás, mind összegyűlése a Stefánia-parkba, süvöltő szélvihar kerekedne, amely felkavarja az új-szegedi fák zizegve lepergő lombzatát és hatalmas gomolygásra borzolná a Tisza hátát.

Lehetetlen megilletődés nélkül el-tünődni Erzsébet királyné gólgótás során. Imádták a természetet és göröngyös útjára hervadó levelek hullottak. Rajongott a virágokért és életnek alig maradt meg egy virágja is épen, mert a legtöbbjét megtépdeste a vihar.

A világ legszebb asszonyainak egyike volt és olyan érzékeny finomságú lélek, aminő csak kevés lakozott az emberi testnek nevezett hitvány porhüvelyben. Galambbőjű, angyali természetű, akinek élettörténetét áhítatos legendákra fogja elapadni az idő. Minduntalan felhők mögött bujkáló napja keveset ragyogott és gyászosa vált a leáldozás. Az öröm álomként hathatott rá csupán a szenvedést érezhette valóban. Egyéb boldogsága rikkán akadt azon az egyen kívül, hogy boldoggá tehetett másokat, mindenkit. Nagy és meleg szíve megrezdült a legesekélyebb hangra is. Szeretett széthintette temérdek darabra és jószágával elszlatta ezek hátkódását.

Karácsony estéjén született. A Megváltó világrajóttának napján, a szeretet ünnepén. A bajor nép ajkán az a babona él, akik ezen a napon születnek, szerencsétlenek lesznek az életben. A wittelsbaichi hercegnő ház piézsa sarjadékának is sivar életet jósoltak és kegyetlenül bevált a jóvendülés.

A kezdet verőfényben indult. A gyermekéskor mosolygó vídamsággal telt el. A kis „Szizi“ gondatlanul eljászadozott a possenhofeni kastély árnyas kertjeiben és örövendve szaladgált a környékbeli erdőkben.

A már feiserült leánya bájoságát és kedvességét mindenki megcsodálta. Tanulásra nem igen szorították; hadd vizádjon memél többet. A rendes időnél jóval később fogadtak melléje nevelőit.

TÁRCZA.

BEDE ANNA TARTOZÁSA.

Irta: Mikszáth Kálmán.

Mind együtt ültek a bírák. Ott künn a kőd nekinehezdedett az idomtalan épületnek s szinte összéb szorítá annak falait, ráült az ablakokra és elhomályosítá a jégvirágokat. Minek is ide a virágok?

A teremben néhéz, fojtott levegő volt, ködön- és pálinkaszag, s a legfelső ablaktáblán csak lassan, lomlán forgott az ólomkarika.

A bírák fáradtan dőltek hanyatt székeiken, az egyik behunyta szeméit s kezét bágadtan leeresztve, hallgatta a jegyző tollának perczegését, a másik ásitozta dobolt irónjával a zöld asztalon, míg az elnök, letolva pápaszemét orra hegyére, izzadó homlokát törle kendőjével. Szürke, hideg szemei fűrésze szegződtek az ajtóra, melyen most távozik az imént letárgyalott bünygy személyzete, a beidézett tanúk és vádlottak.

— Van-e még odakünn valaki? — kérdeí vontaott, rideg hangon a szolgálól.

— Egy leány, — mondja a szolgáló. — Hadd jöjjön be az a leány.

Az ajtó kinyílt és a leány belépett. Üde légáramlat surrant be vele, mely szelíden meglegyintette az arczokat s megcsiklandozá a szempillákat: a vas-tag ködön át mintha egy sugár lopód-

Az ifju herczegnő atyjától örökölte természetzetét. A róza és a ne-felejs voltak már akkor is a kedvelt virágai. Hamar megtanult cízterázi és sűrűn eljárta a szomszédos falukba, mert érdeklődését élénken lekötötte a parasztság életmódja.

Ilyen napsugaras volt a kezdet. De mennyire komor és sötét a vég! Akinek olyan nagy adósa volt még az élet, annak a galád merénylő gyilkos törétől kellett összeroskadmnia a genfi tó vizén uszó gőzhajó fedélzetén. Az annyiszor megszézt szívén halálos sebet ütött az anarchista élesre fent aczélja.

Ezernyolczszázkilencvennyolcz szeptember tizedikén mélységes gyászba borult Magyarország. Erzsébet királyné halála híre ószinte fájdalommal töltött el mindenkit ebben a hazában. A két ország népe közül bennünket összehasonlíthatatlanul nagyobb vesztésé ért. Tudták ezt igen jól a szomszédos partján is, ahonnan — jól emlékszünk még rá mindannyian — ilyen hangok hallatszottak át:

„Csak sirassátok meg; hiszen a tietek volt!”

És helyettünk a gödöllői erdő lombjai válaszoltak rá szomorú zúgással.

Miből sarjadt megdicsőült királynékban a magyar föld és népének hártalan szeretése, ki tudná megmondani. Talán abból a varázslatos faji erőből, amelylyel ez a nemzet már anynyi idegent vont a maga pártjára. Történelmünk, nyelvünk és népdalaink ellenállhatatlanul hatnak arra, aki közelebbre merészkedik felénk.

Erzsébet királyné első magyarországi látogatása alkalmával panaszos tekintetű lakosságot látott itt és az ő zó lelkébe mélyen bevésődött ez a kép. Folyton a szeme előtt lebegett, mintha bántó erősségű fénybe nézett volna. Nem is tudta soká elviselni. Elhatolt hozzá a nóta is, amelyben annyi bánat zokog. Érezte, tudta, hogy a sebtett szívre gyógyító irral ér fel a szánakozó meghallgatás. Közledelet felénk, megtanulta nyelvünket, megismerté multunkat, jelenünket és — megszerett minket. Finom lelke egy ország sorsát segítette dülőre, anélkül, hogy cselekvőleg lépett volna közbe. Meghallgatta és megértette ezt a nemzetet: ennyit tett mindössze. A többit, — a politikát elvégezték mások. De így is mérleghetetlenül nagy az ő érdeme. Ezer-szerte nagyobb, mintha a Semiramisok utját járta volna meg. A szeretet feyverével küzdött nélesen és nemes méltósága felismerte a helyes határt.

Írántunk érzett végtelen szeretete maradandóvá lett. Korfa szigetének ciprus, babér- és olajfa-ligetén kívül Gödöllőn szeretett a legszívesebben tartózkodni. Életének jó részét töltötte magyar földön és csak utolsó éveiben jött el ide mind ritkábban, mert a számos esapás miatt akkor általán került a nyilvánosságot.

A balsors mindvégig kérlelhetetlenül üldözte és rengeteget kellett szenvednie. Halála előtt egy évvel is lenyűgyász érte nővéreinek, Zsófia herczegnőnek a párisi bazár égése alkalmával

történt szörnyű elpusztulásával. Sokszor nedvesedett meg két csillogó kék szem, amelyekből a ledrágább könyvek hullottak a haza bölcsének fehér kaméliasvirágu koszorujára.

A szenvedések hozták közel őt a „matrácz-sír“ tenger fájdalomakat átél költőjéhez, Heinehez, kinek verseit számtalanszor elolvasta újból, meg újból. A montmartrei temetőbe minden évben Koszort küldött, gyakran maga is elzarándokolt kedvelt pótfája pihe-nőhelyéhez és virágokkal ékesítette fel a sírt.

A magyar nép lelkében az a felfogás él, hogy Erzsébet királyné érettünk szenvedte végig élete kálváriáját és hogy halála után szűz szent Margit, szent Erzsébet és a többi magyarországi szentek közé került. Ezt az eszmét juttatta érvényre Fadrusz János a budapesti Erzsébet királyné-szobor pályázatára készített tervében.

Népünk maga is szokott emléket állítani azoknak, akiket nagyon szeretett. Dalokban örököltik meg a nevüket és azokban emlékezik rájuk, mint ahogy azt a nagy Fejedeleme vonatkozó nótákkal tette. Lesz még idő, amikor olyan énekek fognak vándorolni vidékről-vidékre, amelyek Erzsébet királyné dicséretére keletkeztek a bánatos dalokat fakasztó ajkakon.

Pártos Bonczé.

VÁLLALKOZÓ CSÁSZÁR.

A németek uralkodója mint gyáros.

A németek minden tekintetben eredeti egységű császára már nemcsak uralkodó, hadvezér, államférfi, színész és festő, hanem újabban gyáros és kereskedő is.

Vilmos császár házi kezelésben porczellángyártat rendezett be a berlini Hohenzollern iparművészeti raktár egyik áruházában, ahol egy idő óta állandó kiállítás van különféle majolika-és terrakotta-áruból, amely a német császár gyárában készült. A császár személyes tapasztalatain okulva, folyton arra törekszik, hogy a gyár tiszta jövedelmét szaporítsa. Hogy mennyire érdeklődik gyárának működése iránt, abból is kitűnik, hogy onnan a legkedélyebb tárgy sem kerülhet ki, mielőtt ő meg ne tekintette.

A gyár felszerelése természetesen a legmodernebb. A különféle vázák, frizek és egyéb gyártmányok terveit első-rangu művészek készítik s a császár kiváló gondot fordít arra, hogy minden eredeti legyen. Eleinte sokan ellene voltak a gyár létesítésének. Azt mondták, hogy az uralkodónak nem szabad a magánipar versenyében résztvenni, mert árnyaltanul erősebb versenytárs a többinél.

A császár azon igyekszik, hogy minden jelentékeny helyen piacot teremtsen gyára termékeinek. A berlini állandó kiállításon a közönség szabadon vásárolja a gyártmányokat, amelyek ára éppenséggel nem mondható olcsónak. A császár minden évben több

hetet tölt kadineni birtokán. Már reggel hat órákor beállit a gyárba s közszónti embereit, azután elvégzi szemle-utját, kiterjeszkedve a legapróbb részletekre. Személyesen isméri munkásait, meghívja őket ebédre s derűsen elbeszélget velük.

GLADYS SIR.

Fiverei nem szeretik Széchenyi grófot.

Newportból jelentik, hogy Vanderbilt Gladys kisasszony, akit tudvalevőleg Széchenyi László gróf jegyzett el magának, korántsem oly boldog, aminek a világ nézi. Sokat sir. Könnyűit az sajtolja ki a szeméből, hogy fiverei még mindig ellenzik a Széchenyi gróffal kötendő házasságát. A Vanderbilték egyáltalán ellenzik az európai mánásokkal való összeházasodást.

Széchenyi gróf esetében persze eredménytelen marad a család férfitagjainak tiltakozása. Gladys Széchenyi grófné lesz december 4-én.

Ezzel kapcsolatosan az a hír is terjed, hogy Gladys édesanyja, öv. Vanderbilt Cornelius is férjhez megy. Nyomban leánya esküvője után leteszi az özvegyi fátvölt.

A BEVÁNDORLÓK SZIGETÉN.

Egy angol ügyvéd kínos élményei.

Régi dolog az, hogy azok, akik az Egyesült Államokba törekednek, a legelső keserű csalódással Ellis Islandon találkoznak, a bevándorlók szigetén.

Legutóbb Westhill R. D. volt londoni ügyvédnek is akadt alkalma meggyőződni a new yorki bevándorlási hatóság tapintatos viselkedéséről. S aki Westhill ügyvédnek szenvedéseiről tudomást szerez, annak talán lesz halavány sejtelve arról, hogy mikép bánanak a szegény munkásokkal, akik még az angol nyelvet sem bírják.

Westhill ügyvéll, aki egykor Anglia közelében is szerepet vitt, mexikói földmívelési vállalatokban van érdekelve s ebbeli ügyeinek lebonyolítására Mexikóba akart utazni.

A hajón, mely ide hozta őt, kabin kapható már nem volt s miután utazást el nem halaszthatta, a fedélközön tette meg az utat. Mikor előérkezett, őt is Ellis Islandra vitték. Daczára annak, hogy bebizonyította, mikép Mexikóba kíván tovább utazni, daczára annak, hogy egész fellépése müvelt és előkelő uri emberre vallott és végül daczára annak, hogy pénzzel bőségesen el volt látva, letartóztatták őt. Letartóztatták őt, hogy megvizsgálják embelei állapotát. Ha Westhill sohasem volt bolond, ott bizonyára megbolondultott volna. Heteken át a különféle nemzetiségek eszélelével egy piszkos oduban tartották őt, ahol éjjel-nappal a poloskák ezrei ellen kellett védekeznie. Elvégre vége szakadt az ő kinszenvedéseinek is. Az angol konzul és New Yorkban lakó előkelő angolok érdeklődtek Westhill sorsa iránt s ez az érdek-

lődés meggyőzte a bevándorlási hatóságot arról, hogy tulajdonképpen ő bolond s nem az angol ügyvéd.

Westhill szabadon bocsátották s első dolga most persze az, hogy kártérítési perrel támadja a bevándorlási hatóságot.

INGYEN KAP felvilágosítást mindenben

KISS EMIL bank és Kozjegyző irodájában.

HÁJÓ VASUTI JEGYET nála veheti.

PENZT legyorsabb és biztosabban nála kúldehet.

CZIME KISS EMIL

104 SECOND AVENUE NEW YORK.

H A Z A S S Á G.

26 éves, csinos, erőteljes lakatos, akinek 600 dollár megtakarított pénze, az ő házában pedig 200 ft. értékű vagyona van, házasság céljából megismerkedni óhajt egy csinos, tisztességes magyar nővel. Fényképpel ellátott ajánlatokat „Nógrádi ju“ jelige alatt Box 87. Duquesne, Pa. kérek.

AZ ÖREG BÁNYÁSZ

nevű szálloda és vendéglő tulajdonosai ajánlják üzletüket honfitársaik szives támogatásába. A szállodában kényelmesen berendezett, szép, egészséges, tiszta szobák jutányos árban — a vendéglőben, mely éjjel-nappal nyitva, olcsón a legpompásabb magyar konyha.

PROK JÓZSEF és DVORSZKY EDE,
512 SECOND AVENUE,
PITTSBURG, PA.

THE RONAY CO.,

1310 FIFTH AVENUE,
PITTSBURG, PA.

ajánlja honfitársai szives támogatásába pompásan berendezett üzletét, amelyben importált áruk a legjobb minőségben, kitűnő olvasmányok, remek kiállítású és minden vállalkozás számára írt iradalmos könyvek, irodaszerek, írószerek, jófajta hazai dohány és szivarok, arany és ezüst ékszerek, valódi tajték és selmezi pipák, száraz, szegedi paprika, lipői túró, tiszajlaki bajszpedró, stb., a legjutányosabb árban kaphatók.

KOVÁCS ARTHUR ELEK ur

Illinois állambeli EAST ST. LOUIS-ban és környékén képviseli lapunkat minden tekintetben. Ottani honfitársaink ügyes-bajos dolgaikban forduljanak hozzá. Czime: 719 So. 10 street, East St. Louis.

HIZSNYAI JÁNOS ur

Connecticut állambeli Danburyben fel van jogosítva előfizetése felvételére és nyugtázására. Melegen ajánljuk honfitársaink jóindulata.

OLVASÓINKHOZ.

Dr. Pólya László ur belépett lapunk munkatársai sorába. Mint ilyen, előfizetési és hirdetési díjakat felvehet és nyugtázhat. Ajánljuk őt honfitársaink figyelmébe és pártfogásába.

PITTSBURGI IRODÁNK MEG-BIZOTTJAI.

ERPF ARTHURPittsburg, Pa.
LENGYEL SÁNDORPittsburg, Pa.
BODACS SÁMUELRankin, Pa.
SZAVKÓ ANDRÁSHomestead, Pa.

tulvilági hangnak, a nagy kövér kéz pedig a csemettyűt rázza meg a törvény-szolgának:

— Kiszérje ön el Bede Annát a fogházi felügyelőhöz.

A szolgáló átveszi az iratot, a leány némán fordul meg, de piézsi piros ajka, a mint göröcsösen megmozdul, mintha szavakat keresne.

— Talán valami mondani valód van még?

— Semmi... semmi, csak az, hogy én Erzi vagyok, Bede Erzi, mert teszik tudni, a testvéremé, az az Anna. Ma egy hete temettük szegényt.

— Hisz akkor nem te vagy elítélve?

— Óh, édes Istenem! Hát miért ítélnének el engem? Nem vétek én a légynek sem.

— De hát akkor minek jössz ide, te bolond?

— Hát ugy volt az, kérem, hogy mi-alatt „ez a dolga“ a király tábláján járt, meghalt. Mikor kiterítve feküdt a virágos kamrában, akkor jött ez a parancsolat a „féléstendő miatt“, hogy mégis ki kell állani. Óh, mennyire vártam! Beh jó, hogy nem bírta kivárni. Nem ezt vártam...

Könyveim megeregednek a visszaemlékezésben, áll bírja folytatni:

— Amint ott feküdt mozdulatlan, besukott szemekkel, örökre elnémulva, megkötülve, megigértük neki az anyámmal, mindent jóvá teszünk, amit a szeretője miatt elkövetett. (Mert nagyon szerette azt a Kártony Gábort, miatta keveredett bűnbe.) Azt gondoltuk hát...

zott volna az ablakhoz és ott tánczolna a jégvirágok között, megsokszorozva magát a tárgyalási terem falain és burtorzatán.

Takaros egy terem. Déleleg, arányos terem, melyre a kis virágos ködmönke olyan módosan simult, mintha szoborra lenne öntve; fekete szeméi szendén lesütve, magas, domboru homloka elborulva, megjelenésében báj, mozdulataiban kecs, szoknyája suhogásában varázs.

— Mi jártaban vagy, gyermek? — kérdeí az elnök közönyösen. (Az ilyen merev, szigorú hivatalnoknak nincs ér-zéke semmi iránt.)

A leány megigazítja fekete kendőjét a fején és mély sóhajjal feleli:

— Nagy az én bajom, nagyon nagy. Hangja lágy és szomorú, a szivekig hat, mint a zene, mely, mikor már elhall, mintha még mindig zendülne a levegőben, elváltoztatva mindenkit és mindent.

A bírák arca nem olyan mogorva többé, a király képe, meg az országbíróé is odább, nyájasan intget neki a néma falról, hogy csak beszélje el azt a nagy bajt.

Ott az irás, majd elmondja az: csak-hogy azt még előbb meg kell keresni a keblében, ki kell gombolni a pruszlik felső kapcsát s kezeivel benyulni érte.

Oh, a csuf kapocs! Ni lepattan!... leesett. Milyen elbűvölő látvány, a mint lehajol érte szemérmesen s az az irás is kihull onnan.

A kegyetlen szürke fej, az elnöké, elfordul, csak a nagy, kövér kéz van kinyújtva az irás felé.

A kegyetlen fej helyeslést bólint a

MAGYAROK AMERIKÁBAN.

A COLUMBUSI GENERÁLIS.

Mikép nyúzzák az amerikai magyarokat.

Megbízható forrásból írják nekünk a következőket:

A magyarság érdekeinek megóvása teszi kötelességünké, hogy mindazoknak, akiket illet, figyelmébe ajánljuk a következőket:

Egy ember, akit Clevelandban *Szücsnek* hívtak s akit, abban az időben *Horváth* névre hallgatván, mint munkát nem adó munkaközvetítőt Chicagóban az eldöntéstől csak a kivonult rendőrhatalom tudott megmenteni, az utóbbi időben South Obiot választotta kisdédjéi színhelyéül. Hogy a newarki (O.) magyarság sehogyan akarta nevezett által boldogítani magát, a „generális” főhadiszállását tavasszal mult egy éve Columbusba tette át. Innen repül ki a vidékre, árulván mindent, ami kell és ami nem kell a magyarságnak.

Megalakította Columbusban a gróf Batthyány-Együletet. A legsötétebb Afrika legemberevőbb fejedelmének izlését felülmúló cifra mundaiban (innen a generális elnevezés!), károsan fogadta az egyleti mulatságokra megjelent hölgyek és urak tisztelgését; természetesen csak azokat, akik tiszteltek előtte. A columbusi magyarság józanságából kifolyólag ilyenek — kevesen voltak. A Lorainból egy egyleti báli alkalmára idehívták cigánybandát nem fizette ki az egylet is úgy járt, mint a banda, — megbukott, mert a muzsikások elvették a szabadalomlevelet, amely 1906. évi november 19-én adatott ki.

Ha a cigányok siratták és siratják ma is, Horváth ur nem siratja az egylet bukását, hanem díszbe csapván magát, nekiindult a vidéknek és megalakította a „Columbus és Newcomerstown O. Egyesült Gróf Batthyány Lajos r. kath. férfi és női Betegsegélyző és Társ. Egyület”-et s mindenek félrevezetésére a hivatalos egyleti papíron megjegyzi, hogy nevezett egylet „alakult 1906. nov. 19-én.” A régi és megbukott egylet alakulásának napját tünteti fel, hoított az új egylet 381 szám alatt, 1907. évi augusztus 16-án jegyeztetett le Stephen Horváth, Julia Horváth, S. Ch. Ware, Julius Kornfield és Fodor István által, akik közül a két utolsó nem is polgár.

Az egylet szövetség-jellegű. Halálrepre ígér 1000 dollárt s a generális kegyetlen szorgalommal szervezi a fiókokat.

És fájdalom, — mint ahogy a loraini muzsikások is megtették egyszer, — sok helyen felül a magyar. Imponál a nagy hang, meg a díszruha. A helyett, hogy a becsület s igaz alapon álló szervezeteket zászló alá állnának s a már meglévő egyleteket támogatnák, akaratlanul egyéni, önző czélokot szolgálnak és — lépre mennek.

Mint értesülünk, az egylet székhelyén, Columbusban kevés a tag. Newcomerstown, — a másik székhely — jól berukkolt. A congói 70 tag közt nincsenek ott a Titkár, Dudások, Tóthok és Szarvasok. San Toyban 32, Newarkon 70 egynehány hiszékeny magyar állt be a generális bakájának.

Jó lesz az obsitot kikérni addig, míg el nem fogy az irószerszám!

A generális, — Horváth István e néven az első, — mint kitűnő túlovag, akarom mondani hadvezér, — nem elégszik meg hadseregének egyleti fegyelmelésével, hanem minden utat és módot felhasznál, hogy hatalmát (értsd alatta az üzletet!) megerősítse s az ellenség, az önzetlenül gondolkozó elem hozzá ne férhesse.

Mert hát tény az, hogy Harley püspöktől a terbevelt magyar kath. templomra 4 kollektáló-könyvet kapott, félrevezetés az ezen könyvekre a generális által odanyomott pecsét és elnökként való aláírás, mert ezekről a püspök sem tudott semmit és tudta nélkül kerültek a könyvekbe. Columbusban sem róm. kath. gyülekezet, sem egyházközség nincsen, hogy merete tehát azt a pecsétet, mely így szól: „Szt. István Róm. Kath. Magyar Egyházközség, Columbus O.”, különösen a püspök tudta nélkül használni s hogy merete magát egyházközségi elnökként megnevezni?

Jó lesz, ha a columbusi magyarság utánanéző, hogy baj ne essék a kréta körül s az egyleti tagok gondolkozzanak felette, hogy honnan is kerülne ki az a bizonyos 1000 dollár haláleseti járuléka, mikor a cigány hónapok múlva is hiába lesi keservesen megszolgált garasát.

Gondolkozzunk úgy, mint ahogy komoly embereknek gondolkozni kell! Czifragunyás Paprika Janesikon legfeljebb mosolygni szokás, de komoly ember őket követni nem szokta soha.

MŰVÉSZETI ESEMÉNYEK NEW YORKBAN. Ugy értesülünk, hogy New York magyarságát ismét nagy művészi esemény elé állítja *Réthy Laura*. A nagy magyar művésznő ugyanis egy hat előadást magában foglaló színházi-ciklust tervez. Előadásra négy napszámú, továbbá a *Czigánybáró* és *Parasztbeszélgetés* fogynának kerülni. Az előadásokat egy előkelő angol színházban fogják megtartani, melyet e czélra kibérelnek. — Igazán örülünk annak, hogy *Réthy Laura* engedett számos tisztelői kérésének és belement e hat előadás rendezésébe. Akik szeptember 22-én végigélték *Réthy Laura* hangversenyét, azok ezt a hat előadást igaz közönséggel fogják venni. Akik pedig lemaradtak arról az emlékező hangversenyéről, azok csak annál nagyobb örömmel fogják megragadni az alkalmat, hogy megismerkedjenek egy magyar művésznővel, akinek hazai pályafutása a diadalok hosszú sorát jelentette s a kihez hasonlítható Amerikában még nem láttak. — Az egyes előadásokat hogy mikor és hol fogják megtartani, néhány nap múlva fog eldőlni.

A MAGYAR MENHÁZ. A new yorki magyar menház, dacára hogy a bérlet nemsokára lejár s hogy a segélyegylet a magyarlakta vidéken készült egy házat kibérelni, valószínűleg megmarad egyelőre a State streetben. Az igazgatóság a bérlet megújítását azzal indokolja, hogy egy új ház átalakítási költségei nagyok s hogy ennél fogva egyelőre annyival tanácsosabb megmaradni a régi helyen, mivel van kilátás arra, hogy később házat vehessenek a menház czéljaira.

DR. SZENTPÁLI NEW YORKBAN. Dr. Szentpáli Benjámín, volt hajdumegyei tiszteletbeli főorvos, aki

legutóbb hosszabb időn át Michigan állambeli Delrayn működött mint orvos, New Yorkba tette át lakhelyét. Dr. Szentpáli a családjával együtt tegnap érkezett New Yorkba. Az előkelő műveltségű család, mely a new yorki magyarság előnyös szaporodását jelenti, szívből üdvözljük körünkben.

POUGHKEEPSIE MAGYARJAI. A New York állambeli Poughkeepsieben élő honfitársaink háboruban vannak egymással. Okozta a háború *Hangossi-Lautner József* nevű honfitárs, aki a nagynehezen létrejött ottani betegsegélyző egyület minden áron megbontani akarja. *Juhász István* elnök, továbbá *Czapp István* és *Imre Lajos* lelkesen megvédik azonban az egyület érdekeit az indokolatlan támadásokkal szemben. Biróság elé vitték a dolgot s az első tárgyalás szombatra volt kitűzve. Elhalasztották azonban, mivel Hangossi, aki az egyület pénzeit kiadni nem akarja, azt mondja, hogy az együletből történt kizáratásával a bridgeporti szövetségből (is kizárták s így neki nagy kára támadt. Ennek megállapítására új tárgyalási határidő lett kitűzve.

HALÁLKODÓ LEVELEK. Hogy a lelkiismeretes üzletember méltánylásra talál, mutatja a következő levél, melyet New Jersey állambeli Bernardsvillen élő *Ternyila Pál* honfitársunk intézett *Kiss Emil* előnyösen ismert new yorki bankárhoz: „Nagyon tisztelt Bankár Ur! Első sorban is ezen csekély üdvözléssel fejezem ki hálás köszönetemet mindazokért, amiket Öntől ezen kis idő alatt tapasztaltam. Ön igazságos és pontos elintézője mindennek. Még ily pontos és gyors pénzküldőre nem akadtam, pedig már két ízben vágyok Amerikában. Találtam azonban már olyanokat, akik csak rontanak mindent és igaz lelkiismerettel nem bírnak. Én Önnek pedig kívánom a gondviselésétől, hogy áldja meg és vezérelje tovább is az igazság útján. Tisztelettel *Pál Ternyila*, Box St, Bernardsville, N. J.

ANGOL PAP OKTÓBER HATODIKARÓL. A New Jersey állambeli Newarkon a magyarok ünnepségre készültek. A tegnapielőtt lefolyt október hatodik gyásznapélyre, amit a rendezőség körlevélben tudatott a magyarsággal. Ezeret a körlevelet olvasgatva tértek haza a St. James templom közelében levő drótygyár magyar munkásai, amikor egyet közülük megszólított a nevezett templom papja, Coody plébános. Honfitársaink a pap kérdézködéseire elmondták, hogy a kezükben levő körlevél tulajdonképpen meghívó az október hatodik gyásznapélyre és elmondták mindjárt azt is, hogy mi az ünnep jelentősége, beszéltek a plébánosnak az aradi tizenháromról. É s október hatodikán, vasárnap az angol templomban az angol pap az angol híveknek tartott szent beszédjében a magyarok hazaszeretéről és az aradi tizenhárom vértanúról szökött. Szinte elszomorító a dolog, ha észbe jut az embernek, hogy amíg az angol papnak szent beszédje a mi gyászunkról emlékezik meg, sok magyar papnak ugyanaz még csak észbe sem jut.

KERESZTELÉSEK. Ohio állambeli San Toyban *Nagy Péter* és neje, *Rácz Eszter* ikergyermeiket *Kardos* tiszteletes ur e hó 3-án keresztelte meg. A kis Sándor keresztszülei *Bodnár Imre* és neje; *Péteré* pedig *Fábián József* és neje. A dupla keresztes dupla kedv-

AMERIKAI DOLGOK.

CUBA NEMZETI ÜNNEPE. A spanyol uralom ellen folytatott tíz esztendő harezak emlékére a cubaiak ünnepet ültek, mint minden esztendőben. Nem volt azonban ez az ünnep még sem egészen nemzeti jellegű, még ha mindenütt meg is tartották. A pártokra szakadt országot a nemzeti ünnep, legalább erre az egy napra, nem tudta egyesíteni. A pártok megültek a maguk körében. Magoon kormányzót is meghívták, aki persze, miután minden pártot még sem kereshetett fel, egyre sem ment el, de megirt egy levélkét, a miből a cubaiak talán tanulni fognak. Azt írta ugyanis, hogy ha majd ezt a nemzeti ünnepet az egyesült nemzet és nem a pártok fogják megülni, ő is ott lesz.

SMITH HAGYATÉKA. A „Bevándorló” több alkalommal írt már a hallgató Smithről, aki nászutja alatt Japánban hirtelen meghalt. A hagyaték nagyobb port vert fel, mint maga a haláleset. Titkos unokáicsésők jelentkeztek a számos milliókra igényt tartva, sőt New Orleansban akadt egy ember, aki magát természetes és törvényes fiának akarta elismertetni. A milliók apró darabokra szakadoztak szét, az oroszláncz azonban mégis csak a busuló özvegynek jutott. Az örökség után járó illeték egy részét most kapta meg New York állam kincstárnoka. Ez az illeték-rész egy 857.000 dolláros utalványban lett kifizetve. A többi majl csak a jövő évben lesz beszolgáltatva.

NEGY EMBER HALÁLA. A New Jersey állambeli Perth Amboyban hét fiatal ember hajóra szállt, hogy Keyportba menjenek. A hajó az uton tüzet fogott. Nem tudtak másként menekülni, mint hogy zátonyra futtatták a hajót és ott hármán szerencsésen ki is ugáltak. Hornsby, Rodebee és Macan megmentették életüket, míg Bater Harry, McHose Floyd, Wicksburg Károly és Olsen Edvárd perth amboyi lakosok elpusztultak.

TÜZ A TENGEREEN. Szeptember 14-én indult el Fiuméből a Giulia nevű hajó 763 utassal. A hajó most érkezett New Yorkba s az utasok elbeszélék, milyen borzalmas élmények voltak a tenger kelles közepén, mikor a hajó raktárában tűz ütött ki. Az utasok kétségbeesetten, kezeiket tördelve szaladgáltak fel és le a fedélzeten a tűz hallatára, de amikor már a kicsapódó lángokat meglátták, térdre vetették magukat és nem hallatszott más, csak sok száz utas csendesen mormogott imádsága. A kapitány már maga sem bízt abban, hogy meg tudja hajóját menteni a pusztulástól és le akarta eresztetni a mentőcsónakokat, amikor egy matróznak észbe jutott, hogy a

hajóterhet, mert ez égett, bele kellene dobálni a tengerbe. Ugy is cselekedtek. A tűznek nem volt min továbbterjedni s így könnyen tudták eloltani.

CHADWICKNÉ MEGHALT. La-punk mult számában írtuk, hogy Chadwick asszony a columbusi börtönben haldoklik. Az nap, mikor olvasóink lapunknak azt a számát megkapták, Chadwickné meghalt. „Csak hogy már itt a vég!” — ezek voltak utolsó szavai. Halálos ágánál ott voltak nővérei, a fia és a férje, Dr. Le Roy Chadwick, a kit felesége tett teljesen tönkre és akit nek most nehezen kell dolgoznia, hogy a mindennapi kenyerét megkeresse.

HARCZ A KULCSOKÉRT. New Yorkban a 20 emeletes Century-palotában élet-halál harcra került sor két betörő és a ház éjjeli őrije között. A két betörő éjjel hátulról megtámadta a 60 éves őrt és súlyosan megsebeztek. Ez még vérző sebeivel sem hagyta magát és nem adta oda a kulcsokat, melyekkel a betörők az épületben levő bankhelyiségeket kinyithattak volna. A betörők, mikor látták, hogy a kulcsokat ily módon nem kapják meg, kloroformmal elkábították az őreket, felfeszítették az ajtókat és úgy akartak a bank pénzeihez jutni. Ez a fáradságuk is kárba vészett, mert mire hozzá láthatnak volna a pénzeszekrényhez, már virradni kezdett és okosabbnak találták, még ha zsákmány nélkül is, odébbállni. Az öreg éjjeli őrt reggel a folyosón találták eszméletlen állapotban.

ELNÁSPÁHOLT IKREK. Pittsburgban Knithlinger Albert és Herbert ikertestvérek, akik feltűnően hasonlítanak egymásra, ugyanazon iskolának ugyanazon osztályába jártak. Mind a kettő pajkos volt és a tanítónő sohasem tudta megállapítani, hogy melyik követte el a csinýt. Az igazgatóhoz fordult tehát és elpanaszolta baját, hogy, miután nem tudta megállapítani, vajjon az ikrek közül melyik a bűnös, egyiket sem büntette meg s emiatt most már nem bír velük. Az igazgató nem sokat tekerőrizott, behívatta magához mind a kettőt és az ikertestvéreket egyformán, de alaposan megrakta. A gyermekek anyja a bírósághoz fordult és azt mondja, hogy az igazgató nem járt el jogosan, mert amikor mind a kettőt megverte, nyilvánvalóan az is kikapott, amelyik nem bűnös.

MITCHELL LEKÜSZÖN. A bányamunkások szövetségének elnöke, Mitchell János, a szövetség hivatalos lapjában bejelentette, hogy egészségi állapotára való tekintettel a jövő esztendőben nem fogadhatja el a szövetségi elnökségre való jelölést. Mitchell néhány hét előtt nehéz műtétet állott ki.

vel mulatott San Toy magyarsága. Congoban pedig a bridgeporti szövetség derék bizalmi férfiát, *Rezes Istvánt* neje, szül. *Fecso Erzsébet* egy kis leánykával ajándékozta meg. A kis Lenkét *Kardos* tiszteletes ur e hó 5-én keresztelte meg. Keresztszülei: *Dudás András* és neje, *Sipos Zsuzsanna*. Hogy jól mulattak a keresztes, felesleges is megjegyezni, mert mindenki tudja, hogy ahol — pláne mint keresztapa — az aranyos kedélyű *Dudás András* ott van, bu vagy gond nem terem.

OKTÓBER HATODIKA COLUMBUSBAN. Az itteni magyar református betegsegélyző egylet a templomhelyiségben ünnepelte az október 6-iki gyásznapélyt, melyen az emlékbeszédet, *dr. Pólya László* ur tartotta. A tartalmas és szónoki hűvel előadott beszéd a megjelent nagy közönséget mélyen meghatotta. Utána *Gaal Sándor* egyleti titkár szavalt alkalmi költeményt, közben hazafias énekek adtak elő, s a közönség, megörizve lelkeiben a nap jelentőségét, emlékeztében fogja azt tartani továbbra is.

NEMZETKÖZI UTAZÁSI IRODA ÉS PÉNZVÁLTÓ TÁRSASÁG

(International Traveling and Money Exchange Co.)

NEW YORK CITY, 1496 SECOND AVENUE, Cor. 78th STREET

a budapesti

„MAGYAR TELEPÍTŐ- ÉS PARCELLÁZÓ BANK” AMERIKAI KÉPVISELŐJE.

UTAZÁSI OSZTÁLY

elad rendes és mérsékelt áru európai vasuti és körutazási jegyeket, menetrend-könyveket, utazási leírásokat, prospectusokat, szálloda-szelvényeket, szintugy amerikai vasuti jegyeket, stb. stb.

Fontos! Olcsó társas-kirándulások!

BANKOSZTÁLY

továbbit pénzeket az ó-hazába a legolcsóbb díjtételek mellett.

!! UJ. TÁVIRATI PÉNZKÜLDÉS 98 CENTÉRT !!

Vesz és elad külföldi pénzeket, utalványokat.

HAJÓZÁSI OSZTÁLY

elad hajójegyeket az American Line, Anchor Line, az Austro-American St. Sh. Co., a Cunard Line, a Hamburg—America Line, a Holland—America Line, a North-German Lloyd, a Red Star Line és a White Star Line nagy hajózási társaságok európai járataira, szintugy a Southern Pacific St. Ship Co. stb. amerikai hajótársulat hajóira.

JOGÜGYI OSZTÁLY

elvállal mindennemű törvénykezési ügyet, mint hagyatéki, örökösödési perek, telekkönyvi átíratások, árvapénzek kiutalása, kérvények polgári és katonai ügyekben, jogi szerződések, és bármennemű jogügyek.

SZÁLLÍTÁSI OSZTÁLY

elfogad személypodgyaszt és teherárakat továbbításra bármely európai, vagy amerikai városba, szintugy a helybeni szállításra a legolcsóbb díjtételek mellett.

TELEKELADÁSI OSZTÁLY.

Olcsó telkek amerikai telepítvényeken, farmok eladása és vétele.

FONTOS! Olcsó parcellázott telkek az ó-hazában, igen előnyös, esetleg részletfizetések mellett.

PROSPECTUSOK, FELVILÁGOSÍTÁSOK INGYEN ÉS PORTOMENTESEN!

A „MAGYAR TELEPÍTŐ ÉS PARCELLÁZÓ BANK” IGAZGATÓSÁGA:

madarasi Beck Nándor báró, elnök; Keglevich Gábor gróf, alelnök; Dr. Eber Antal orsz. képviselő, vezérigazgató; Barta Ar-nold, a magyar járadék és hitelbank vezérigazgatója; Dr. Nagy Ferenc ny. államtitkár; Dr. Simonyi Semadám Sándor orsz. képviselő igazgatósági tagok.

LÁNG JÓZSEF, igazgató-tulajdonos,

a magyar királyi államvasutak központi menetjegyirodájának volt ügyvezető-igazgatója.

A BEVÁNDORLÓ

A magyar bevándorlók és az amerikai magyarok érdekeinek szentelt folyóirat.

Megjelen minden KEDDEN és PÉNTEKEN. A „Bevándorló” újságállalat: Makray Aladár. Szerkesztő: SINGER MIHÁLY. Szerkesztőség és kiadóhivatal: 227 EAST 13th STREET, NEW YORK. Telefonszám: 4350 ORCHARD. Pittsburg irodák: 1040 Forbes St., Pittsburg, Pa. Iróvezető: dr. Hódinka Tivadar.

ELŐFIZETÉSI FELTELETEK: New York város egész évre \$3.— Egyesült Államok egész évre \$2.50 Magyarország egész évre \$4.—

THE IMMIGRANT

A periodical devoted to the interests of immigrants from Hungary and of Hungarian Americans.

Issued every TUESDAY and FRIDAY. Published by the „Immigrant” Publishing Co. Aladár Makray. Edited by MICHAEL SINGER. Editorial Rooms: 327 East 13th St. New York. Telephone: 4350 ORCHARD. Pittsburg offices: 1040 Forbes St., Pittsburg, Pa. Manager: dr. Theo. Hódinka.

SUBSCRIPTION RATES: For New York City, 1 year \$3.— For the United States 1 year \$2.50 For Hungary, 1 year \$4.—

Entered as second-class matter January 3, 1905, at the Post Office at New York, N. Y., under the act of Congress of March 3, 1879.

SZILÁNKOK.

— Philadelphiai lapársunknak, az *Önállás*-nak jobb szeme van, mint a többi amerikai magyar lapoknak. Észevetve a *Bevándorló* megnagyobbodását. És gratulál.

— Köszönjük a szeretet városában megjelenő lapnak figyelmét. És nem veszzük tőle rossz néven azt, hogy a szerencsekívánathoz megrovást fűz. Ezt írja ugyanis rólnk: „Csak egy elen van kifogásunk, s ez az, hogy most, amidőn a kölesönös tisztelet és jóakarát a Diplomácia és Consul szolgálata embelei irányában úgy a sajtó mint anak útján az Amerikai Magyarság részéről meg van állapítva, ismét ő kezdi Hengelmüller Báro Nagykövetet csipkedni, és pedig ok nélkül. Amit a Nagykövetet akarna megvetetni, az nem annak, hanem itteni Magyarságunk kötelessége.”

— Engedje meg philadelphiai kollégánk, hogy nekünk más legyen a véte-ményünk. Mi azt valljuk, hogy az itteni magyarságnak nem áll kötelességében azt megtenni, aminek megselekvésére nagykövetet küldenek Washingtonba. Mi azt valljuk, hogy Magyarország washingtoni nagykövetének meleg érdeklődéssel kell viselkednie minden mozgalom iránt, amely az ideszakadt magyarság dolgát előbbre viszi, sőt az ő kötelessége ilyen mozgalmakat teremteni. Nem tette. Nemcsak hogy nem tette, ellenkezéjé tette. Ez az oka annak, hogy néha-néha barátságosan megsimogatjuk a nagykövet urat.

— Annýi azonban készleges örömmel beismernék mi is, hogy az utóbbi időben a konzulátusok és a magyarság között bensőbb viszony fejlődött s hogy egyes konzulok működése egyenesen tiszteletet parancsol. Történt pedig ez azóta, amióta Hengelmüller nagykövet ur — Európában utazgat.

— Szép dolog az, hogy a hazai lapok hasábokat szentelnek az Amerikai Magyar Banknak. Legalább mi is tudomás szerzünk magunknak a bank létezéséről. Mert működéséről még nem tudunk semmit.

— Az azonban nem járja, hogy egyes hazai lapok az itteni magyar bankok rovására dicserik fel a még vajudófelben levő amerikai magyar bankot.

— Az ellen a lehető legerélyesebben kell tiltakoznunk, hogy hazai lapársaink jött-menteknek bélyegezzenek érte-zedeken át becsülettel dolgozó üzletem-bereket. Ezek a bankárok voltak hosszú időn át az *egyedüli* tanácsadói, segítoi az idegenbe vetődött magyaroknak s ha áldozatkészségükért nem is számítottak hátra, arra joggal számíthat-tak, hogy odahaza meg ne hurcolják őket. Ha a hazai lapok ezzel az amerikai magyar bankot akarták szolgálni, rosszul szolgálták.

A mi kedvelt bankárunk
JOS. TOMCSÁNYI
— HOMESTEAD, Pa. —
DUQUESNE, Pa.

AZ ÁLMOK EMBERE.

Irta: *Hock János.*

A „Magyarország”-ból veszszük át ezt a cikket, amely azt a sértést tárgyalja, amelylyel a norvég író Apponyit és Apponyiban a magyar nemzetet illette:

A költő világa az eszmények végtelensége. Ebben él korlátlan szabadsággal. Amit azután érez, vagy megsejt a végtelenségéből, azt a művészi alkotás tökéletességével igyekszik kifejezni.

Ha szárnyaival veszi az ílet, lerázza magáról a térnek és az időnek nyűgét. Kitér az anyagvilág korlátaiból és fel-emelkedik eszményeinek fényes régióiba. Merészen tekint át mérhetetlen birodalmán. Felveti fejét és szűknek találja a földi lét határát. Méregeti a szédítő mélységeket, megbámulja a csodálatos magasságokat és egyetlen szárnyasapással felmelkedik szemhatárára. Ott azután kiterjeszti szárnyait, mint a sas és e mozdulatlan gyönyörűségben ringatja őt dajkája: a fantázia.

A valóság nem érdekli, mert ő az álmok embere, aki fantomokat kerget. Lázás elméjének színes tüncményeit! A világ neki csak hangulat. Azért a tények rideg valósága előtt becsukja szemét, mert ő nem látni, hanem csak érezni akar.

Fenséges vajudása ez a költőnek és mi, közönséges földi halandók, olyan megindulással nézünk rája, mint egy tisztaarezu gyermekre, akinek lelkéről az élet hamvát még a családok is nem törölték. Lábát rög még véresre nem törté. Küzdelmes tusák párja őt nem fojtogatta. A köznapiság poros ország-utja helyett tehát pázsitos ösvényen megy, virágos mezőkön át az ő világossága felé. Vihar, ne háborítsd őt utján! Boruljatok rá enyhe lombok a költészet szent berkeiben! Ó az álmok embere, aki külön világban él és vétkeznék, aki őt onnan kiragadná!

Ezért nem értem, hogy lehet csak egy pillanatra is megütözni a norvég poétának politikai külkalandozásain, amelyekben a világhéke nagy gondolatát belekapcsolja az elnyomott tótok felszabadításába. A tót kérdés a világ-békében?! Mennyi poézis és milyen bájos naivitás!

Ez az ember valóban hiszi, amit mond. Fantáziáját a szabadság isteni eszménye tüzelte fel. Lelke, ez az érzékeny hangszere pedig gyanútlanul fogadta be a titkos besúgások rémségét. Szinte látja, hogy gázolunk keresztül durva erőszakkal a letipott népjogon. Ott vergődik lábaink alatt a meggyalázott szabadság, a tót nemzeti eszmény, amelynek mi vagyunk a hőhéjai, ők pedig a vértannú. Mi képviseljük szemében a Kelet erőszakos természetét. A szarnokságot, az önkényt, az alacsony szenvedélyeket. A tótság pedig a szabadságot, az alkotmányosságot és a magasabb nyugati kulturát.

Apponyi a barbár és Hódza Milán a világapostol! A magyar az alattomos, ravasz, szűk látókörű fajpolitikus. A tót a nyiltiszvü, nagylelkü, szívében az örök emberi eszmények rajongásával. Mi az ököljog alapján gázolunk a vérben. Kiirtjuk már a bölcsöböl az anyanyelvet. Megtámadjuk a családi szentély nyugalmát, hogy elűzzük onnan a mosolyt és a boldogságot. Egy halálra gyötört népfaj vonaglik előttünk néma könnyeivel és megszentelt fájdalommal. Világra szóló tusakodás elől fordítja tehát félre az arezát az európai közöny. Pedig ebben az élet-halál harcban mennyi az epikai fenség és a tragikus elem?! Nem is volna költő, akinek lelkét a fajkérdésnek eme hatalmas összerobbanása magával nem ragadná. De Björnson Björnsterne az. Egy az igaziakból. Isten szíve szerint való kiválasztott költő!

Azért becses nekem minden könyve, a mely lelkének rejtett mélységéből előszívárog. Fényesek ezek, mint a tengszem mélyéből előtörő hullámok, a melyek vihar nélkül is háborognak. Panaszos sóhajait pedig gyönyörködve hallgatom, mint a fenyeves titkizatos zugását. Miért zavarnák őt?! Hadd költősen az álmok embere! Szinte szeretném odakiáltani neki Madách szavait:

— Te csak beszélj, hogy halljam hangodat. Kitérlek, hogy mit! Ki kérdi, — hogy mit dalol a madár?

Ne zavarjuk tehát össze Björnsonban a mosolygó, szelid képen öreg emberben a költőt a politikussal. Mert a poétának joga van gyakran még az igazságot is feláldozni a szépséért, holott a tények és gyakorlati életviszonyok számító politikusa ilyen kiváltságokkal

nem rendelkezik. Mi nem szárnyalhatunk Pegazuson, mert a föld rögein kell taposnunk. Nem élhetünk a képzelet fényes világában, mert lekött bennünket a történelmi talajhoz az igazság és a következetesség.

Ez az igazság pedig világosan lép az előtérbe a mi ezeréves történelmünk ke-reteiből. Kézzelfogható tényekben mutatja be a magyar fajnak türelmességét és szabadságszeretét. Mert hol van az a nemzet a világon, amely egy ezred-év alatt fel nem szívta magába a területén élősködő idegen elemeket?! Ha mi valaha a nemzeti egység összekovácsolására csakugyan „erőszakos eszköz-eket” használtunk volna, rég nem akadna még hirmondója sem közöttünk a képzelet nemzeti sérelmeknek. Björnson géniuszát sem sugalmazhatták volna és muzsája most ásitozva ülhetne a kékvizű fjordok mellett.

Mert, sajnos, nem a türelmetlenség volt a mi nagy vétünk, hanem az oktan-nagylelkűség, amelynek hibáit most vesselekjűk. Pedig a honfoglalás óta az államalkotó faj itt a magyar volt. De szívesen fogadtunk keblünk-re minden üldözöttet és menekült. A ki közénk jött, letelepedhetett. Meg-oztattuk velük földünket, hazánkat, jogainkat. Részeséivé tettük őket véren szerzett alkotmányos szabadságunknak. Vétjük, elismertük tühé-lyüket. Még történelmi dicsőségünket is megosztottuk velük, mert jól jegyez-tek meg a Björnsonok, hogy a nemze-tiségeknek csak annyiban van nálunk történetük, amennyiben részt vettek a miénkben.

Bátran merünk tehát kiállni a mi nemzetiégi politikánkkal mindenkor az összehasonlítások terére. Melyik országban fejlesztik még ma is szabon nyelvüket, kulturájukat az idegen népfajok?! Melyik állam nyujt nekik egyházi autonómiát és közoktatásügyi szabadságot? Romániában kötelező a román nyelvű oktatás minden nyilvános iskolában. Posenben a lengyel nyelvnek nemcsak iskolai, hanem egy-házi használata is tilos. Német terü-leten idegen nyelven még a sirnál sem tőrük meg a gyászbeszédet. A szabad Amerika földjén pedig angol nyelvtu-dás nélkül még jogait sem védelmezheti az állampolgár.

Miért repül tehát át Björnson kö-zömbösen a nagy népek faji áramlatai fölött és miért csap le saskörmökkel éppen a mi nemzetiégi politikánkra?! Mert vasmarokkal tépi ki mindenütt gyökereiben az igaztást és a külfölddel kacérkodik hazarúlkát mindenhol le-sujtja az államhataiom. Csak nálunk szabad hazudniok, rágalmaziok, mert nálunk a legkönnyebb és legbiztosabb kenyérkereset a népámitás. Még a visszaéléseket is túrjuk, csak hogy meg ne sértjük a szabadságot. Félelmes biz-tonyságban végezhetik itt pusztító munkájukat az igaztók, mert amiért másútt bélyeget sütnék homlokukra, azért nálunk a vértanusok mirtuszával koszo-rúzzák meg őket.

Ez az igazság, amelynek világossága előtt Björnson szemet hunyt. A második hibája pedig az a következtelen-ség, amelylyel a politikust nevétségé-sé tette önmagában a költő. Mert ne feledje el a norvég poéta, hogy valaha ő is a radikális parasztpárt vezére volt, akit nemzeti érzései annyira áttűzesi-tettek, hogy merész kezekkel tépte szét a svéd kötelekeket, csak hogy fáját za-baddá és erőssé tehesse. Most pedig meghazudtolta önmagát, mert élemed-t korának hiszékenységétől megte-vesztve, vezéreinket rágalmazza, hogy így szabadságtöréseinket is ellen-szenvenssé tehesse az európai közvéle-ményben.

Pedig a magyar nép összeforrott a szabadság kultuszával. E név hallatá-ra Heine kebelén még „feszült a mel-lény!” Mert ez a nemzet a szabadság-ért élt és vértett hosszú ezredéven át. Küzdelmeink útját pedig verpadok és bitófák szegélyezték. Azért a mi tör-ténelmünk is egy fűnséges hőskölte-mény. Fölér Björnsonnak bármelyik versével. Ezt mi nem úgy írunk meg, hanem megcsináltuk. Az a nemzet pe-dig, amely ilyen drága áron szerezte meg a szabadságot, meg is tudja becsülni azt. A hívó ember sem emeli fel ke-zét az oltári szentségre! Mi sem érint-jük mások szabadságát, de megvédel-mezzük ellenük a miénket. Megvédjük, ha kell, életünk árán is hazánkat, nemzeti egyéniségünket, mert ez a föld, bér-czes Kárpátjaival, délibáos rónaságai-val, nekünk is kedves. Nyelvével, kul-turájával, hagyományával pedig ép-pen olyan joggal a magyaroké, mint Björnson tengermosta, sziklás partvi-dékü fjordos hazája a norvégéké.

A NAGYVILÁGBÓL.

BÜLOWNÉ MEGHALT. Bülow Adolf német lovassági tábornok már hosszabb idő óta ágyban fekvő súlyos beteg. A tábornokot felesége ápolta. Szombaton éjjel az asszony bement férje szobájába és férjét magánkülvilá-lapokban találta. Szemei fel voltak fordulva és hörgött. Azt hitte, hogy ez már a beálló halál előjele. Kétségbe-esve kiáltott fel és aztán holtan rogyott le a földre. A szolgák berohantak a szobába és ott találták az asszonyt hol-tan, a férfit pedig még mindig önkülviléti állapotban. Mikor a tábornok ma-gához tért és megtudta a valót, elájult s ez ájulásából nem tulják magához téríteni. Állapota reménytelen. Bü-low közeli rokona a kancellárnak és hadségeje volt a német császárnak.

KIVÁNDOROLNAK AZ ÖRMÉ- NYEK. A törökök segíteni akartak az éhező örményeknek. Ennek a segíté-snek különös eredménye lett. Harom-százezer örmény utveléért folyamo-dott, hogy elvándorolhasson a Kaukázusba. A török kormány dicsőkedhe-tik. Hamar megszüntette az éhínséget.

ÁRVIZ. Franciaországban tudvale-vőleg rettenetes károkat okozott az ár-víz. A vészdelem még most sem csök- kent. A folyók még most sem apad-nak, egész vármegyék állanak víz alatt. A közép éhezik és a kormányhoz for-dul segítségért, mely nagy összeg pén-zeket utalványozott ki már eddig is az ár által leginkább pusztított kerületek tönkrement lakóssága között.

CSAPÁS CSAPÁS UTÁN. Az áz-sai Oroszországot, melyet tavaly az éh-ínség tizedelt meg, ismét egy súlyos csapás érte. A kolera dühög több kor-mányzóságban és bár minden óvinté-kezdést megtett a hatóság, nem hogy alább hagyja, de még nagyobb ará-nyokban szedi áldozatait a rettenetes kór.

SZALAD A SZULTÁN. Abdul Ha-sis marokkói szultán Fezből elfutott, mikor híre jött, hogy a trónkövetelő és Marokkó egy része által már szultánnak elismert Mulai Hafid közeledik. Most azt mondják a baj elj! menekülő fran-czia és német kereskedők, hogy az ellen-szultán Casablanca felé közeledik s azt akarja ostrom alá venni.

AZÉRT SEM ISZNAK SÖRT. A sörgyárosok szövetsége ellen is lehet harcot folytatni, mint ahogy azt Mün-chen város bebizonyította. Az utolsó időben nagyon felszaladt a sör ára, ami ellen a sört végtelenül szerető hajor nép hallatlan áldozatkészséget jelentő or-vosságot talált. Nem isznak sört. A sör-szarnokok íresek és ha véletlenül valaki be is téved, — szódavízet rendel.

EMBERHALÁL MILÁNÓBAN. Mi-lánóban a gázgyári munkások behar-cza általános sztrájkot idézett elő. Mint mindenütt, persze ott is akadtak sztrájkőrők, akiket a sztrákolók meg akartak fenytetni. A fenvtésnek ha-

VIDDER EMIL

bor, pálinka és magyar ásványvízkeres-kező meglátogatja most *Buffalóban, Pittsburgban, Clevelandban, Toledo-ban, Lorainben és Chicagóban lakó* honfitársainkat. A jóhírű magyar üz-letembert olvasóink pártfogásába ajánljuk.

BORSZÉKI GYÓGYVIZ

A VIZEK KIRÁLYA

— Különleges szer gyomorjaj és köszvény ellen. —

Orvosi szaktekintélyektől a legmelegebben ajánlva, hólyag és vizeleti szervek bántalmainál, vesebajoknál, cukros hughyár, a torok és tüdőszervek bajainál, epekő és gyomor-megbetegé-déseknél. Egészségesnek kitünő ízű, igen áditó ásványvíz, bor, cognac, vagy ezitromsavval vegyítve.

EGYEDÜLI KÉPVISELŐ az EGYESÜLT ÁLLAMOKBAN
VIDDER EMIL
233 EAST 10 STREET. NEW YORK.

DEUTSCH TESTVÉREK

BANKHAZA

319 East Houston st., New York. Törvényes képviselői a legjobb hajóvonalnak, Hamburg, Bréma, Rotterdam, Antwerpen vagy Fiumén át: Cunard vonalon. Pénzküldemények továbbítására az óházába a legmegbizhatóbb czég. **KÖZLEGVŐI HIVATAL.** Magyar köcsönkönyvtár, tüzbiz-tosítás, csomagok kihozatala és ha-zaszállítás. Levélcím: **DEUTSCH BROS.**, 319 East Houston st., New York.

ALAPITATTOTT 1889. EGYESÜLT ERŐVEL.

JACOB KLEIN

MAGYAR BANKHÁZ, HAJÓ- ÉS VASUTI ÜGYNÖKSÉG, KÖZLEGVŐI IRODÁJA

1340 Penn Avenue, PITTSBURG, PA., és 207—6th Avenue, HOMESTEAD, PA. KÜLDUNK PÉNZT az óházába olesó áron és 30 nap alatt kézbesítjük a pénz átvételét igazoló postal feiadó vevénynt.

VESSZUNK ÉS ELADUNK külföldi pénzeket. Pénzket elhelyezük bármely hazai bankba, vagy a magyar királyi postatakarékpénztárba és beszerzük az eredeti betétösszeveszt.

ELADUNK HAJÓJEGYEKET a leggyorsabb hajókra a hajótársulatok eredeti árán és utasaink a leggyorsabb vonattal a Pennsylvania Union depójáról továbbítanak New Yorkba. ELFOGADUNK BETÉTEKET A „HUNGARIAN AMERICAN SAVINGS & TRUST CO. JAVÁRA IS. MAGYAR AMERIKAI TAKARÉK ÉS HITELTÁRSULAT, DUQUESNE, PA. Két százalékos csekkszámlára. Négy százalékos betétszámlára. ALAPTÖKE ÉS FÖLÖSLEG \$175,000.00.

Hazai Dolgok.

Két halálos ítélet.

BUDAPEST. A legfelsőbb bíróság minap fejezte be a felső-visíi posta kirablásával és két rendbeli gyilkossággal vádolt Husz Ábrahám petrovai szatócs és társai bűnperének tárgyalását. A máramrosszigeti esküdtbírósg ez év február havában ítélkezett ebben a szövevényes bírápörben s Husz Ábrahámot mint felbujtót, valamint Mihálka János kiszolgált csendőrt mint tettest, rablással párosult kétrendbeli gyilkosság bűntette címén kötélt általi halálra, a bűnségeik közül pedig kettőt tízévi, egyet hatévi s egyet ötévi fegyházra ítélte.

A Kuria a semmisségi panaszok tárgyalásának befejezése után minap déli 12 órára tüzte ki az ítélet kihirdetését. Ennek hírére már jóval 12 óra előtt több száz főre menő közönség gyűlt össze a Kuria második emeleti folyosóján és a második büntetőtanács tárgyalótermének előszobájában s lázas izgatottsággal várta a legfelsőbb bíróság határozatát. A kitűzött határidő már régen elmult, a mindinkább szaporodó közönség türelmetlenül kezdte, hogy a rend fentartására rendőrkérek kellett küldeni, akik nagyrehezen kiürítették a tárgyalóterem előszobáját s a közönséget kiszorították a folyosókról. Egy óra után jelezte az elnöki csendő, hogy a Kuria határozata kész. Ekkor már a folyosón ember ember között tolongott s mikor kinyitották a tárgyalóterem szűk ajtóját, nagy kavargás támadt. A tárgyalóterem nagyon szűk, alig fér be 40-50 ember s mindenki be akart jutni. A tárgyalóterem csakhamar megtelt azokkal, akik elől jártak a tolongó tömegben, a közönség többi részét pedig a rendőrség emberei ismét visszazsorították a folyosókra. A nagy zaj lecsillapultával azután az ítélőtanács elnöke, Sebestyén Mihály tanácselnök Kuchler dr. koronabíró-helyettes és a védők jelenlétében kihirdette a Kuria határozatát, amelylyel a két halálos ítéletet és a bűnségekre kimért büntetéseket a legfelsőbb bíróság is helybenhagyta, mert az összes bejelentett alaki és anyagi semmisségi panaszokat alaptalanoknak találta. A Kuria határozatának kihirdetése félóra hosszágú tartott. A határozat elhangzásával a zsufoltság megtelt tárgyalóterem kiürült, az ajtók bezárultak s a Kuria tanácsa átalakult kegyelmi tanácscsá, hogy afelett határozzon, ajánlja-e kegyelemre a két halálosítelt. A határozatot titokban tartják.

Megőrült tudós.

BUDAPEST. Fialowski Lajos, a kiváló természettudós, a közszerepben álló pedagógus, minap éjjel hirtelen megtérbolygott. Éjjel után felkelt az ágyból, lakását kivilágította, iszonyu rémát esapott, mire családjának nagy rémülete, a házbellek nagy sajnálkozása s a nagy zajra összeverődött éjjeli publikum önkéntes támogatása mellett kocsiba ültették és bevitték a Ringervéle szanatóriumba. Fialowski Lajos már régen betegeskedett. Öreg ember volt, hatvanéves, a katedrának már két éve bucsut mondott, de betegsége csak az utóbbi időben vett erőt pusztuló szervezetén. Környezete tisztában volt az öreg ur betegsége sulyos voltával, úgy hogy a katasztrófa nem találta őket készületlenül. Fialowski már a hét eleje óta különösen viselkedett, monomaniakus módjára révedezett maga elé, mindenkit megszólított, folyton a királylyal, a pápával és a miniszterekkel volt dolga s főleg egy kristályüveg feltalálásának gondolata zaklatta elboruló elméjét. Mindenki megdöbbenve látta a tudós pusztulását, amely végre végzetes erővel nyilvánult meg.

A szerencsétlen tudós tragédiája nagy részvétet keltett a fővárosban, különösen tanügyi körökben, ahol közbeszülésként örvendett. Fialowski Lajos legutóbb a Markó-utcai gimnáziumban tanított. Kitűnő pedagógus

volt, híve a természetrajzi oktatásnak s e téren nagy sikereket ért el. Ha csak tehette, szabadba vitte a tanítványait, akik ezért igaz szeretettel halmozták el. Irodalmitevékenységét a természetrajz, kivált a botanika művelésének tisztázására fordította. Sopron, Vas, Veszprém- és Győrmegegyében gyűjtött növénynevek, régebbi nyomtatott, valamint kéziratok szójegyzékek révén a zoologia szóalkotásainak, amelyekből a tudományok népszerűsödése lehetetlen, 1876-ban a Magyar Nyelvőr hasábjain hadat üzent „A természetrajz műnyelve”, „A néphotanika poézise”, „Csabai-réc” cikksorozatát. Több önálló műve jelent meg. Az Akadémia támogatásával a magyar füvészet őseinek, Mellius Péter, Beythe István, Beythe András munkáinak a tanulmányozásába fogott. Galicziából származott, de színmagyar tudós volt, mert már gyermekkorában Magyarországra került.

Andrássy a halotthamvasztásról.

BUDAPEST. Az országos halotthamvasztó egyesület már a múlt év április havában terjesztette fel alapszabályait a belügyminisztériumhoz jóváhagyás végett, anélkül, hogy ez ügyben eddigelő intézkedés történt volna. Az egyesület Pap Sámuel egyetemi titkár vezetésével küldött levelet a modern czél szolgálataiban álló egyesület törekvései iránt, mielőtt azonban az alapszabályok jóváhagyása, előbb meg kell hallgatnia az igazságügyi és a vallásügyi miniszterek véleményét. Itt említjük meg, hogy Miskolc város az egyesület vezetését értesítette, hogy ingyen telket hajlandó átengedni egy építendő krematorium czéljaira. A vidéki városok közül főkegyesületek vannak általában Nagyváradon, Kolozsvárott, Temesvárott és Pozsonyban.

Veszedelemes rózsák.

BUDAPEST. Kellmetlen kalandban volt része Papp Kálmán tápió-bicskei mérnöknek. Papp állandó tartózkodási helyéről utazott a fővárosba. Herceghalom állomásán egy 38-40 év körüli férfi szállott fel abba a vasuti kocsiába, amelyben a mérnök ült. Az uriembernek látszó férfi egy 6 éves leánykát vezetett a kezén. A leánya gyönyörű özi rózsákat tartott a kezében. A vonat unalmas dübörgéssel robogott a főváros felé és ekközben Papp beszédbe elegyedett az ismeretlen férfival. Az ismeretlen egyszerűen a rózsákra terelte a beszéd fonalát, s hirtelen előlépett a kis leány és bájos mosolylyal a mérnök elé tartotta özi rózsáit.

— Szolgálja meg bácsi; olyan gyönyörű, illatos rózsák!

A mérnök gyanútlanul orra alá tartotta a rózsákat és erős, mély lélekzetvétellel beszívta az illatukat. Egyszerre úgy érezte, hogy szédül a feje és a teste a vasuti kocsi párnájára hanyatlik. Néhány pillanat múlva mély álomba merült. Még aludt, amikor a vonat berobogott a keleti pályaudvarra. Az alkalmazottak itt felrúzták al-mából s a mérnök rövid vizsgálódás után arról győződött meg, hogy 1044 koronát tartalmazó pénztárcája el-tűnt. Gyanuja az ismeretlen, Herceghalom felszálló férfira irányult, aki az öszirozásba valami narkotikus szert hintett és alvása közben nyugodtan kifosztotta.

A román pap szerelme.

ARAD. Az itteni büntető törvényszék egy fiatal oláh parasztleány és csabítója, egy görög-kelti román lelkész gyermekgyilkosságát tárgyalta. Csinos, szemrevaló teremtés volt Mácsán Onyicza Szida tizenhétéves román parasztleány. A szép hajdon az egyik mácsi görög-keleti lelkésznek, Rác Liviusznak nagyon megtetszett. A derék lelképásztor, aki kiverte feleségét a házból, mindenféle ígéretekkel elcsabította Onyicza Szidát. Tavaly, szeptemberben gyermeke született Szidának s a kétségbeesett anya, hogy szegényét

a világ előtt elpalástolja, gyermekét megfojtotta s azután a házuk padlásán elrejtette. A büntett csakhamar napfényre került, a leány, akit letartóztat-tak, a csendőrök és a vizsgálóbíró előtt bevallotta, hogy Rác Liviusz biztatta fel a tett elkövetésére. Rác, ki ellen a leány vallomása után megindult a vizsgálat, tagadott, de a terhelő bizonyítékok sulya alatt Rác Liviusz le-kész emberölésre való felbujtás miatt vád alá helyezték. Februárban volt már az első tárgyalás, amikor Bota Vazul és Argyelán Mihály tanuk megval-talolták, hogy Rác meg akarta őket ves-tetgetni. Erre hamis tanúzásra való rá-bírási miatt is megindult a vizsgálat Rác ellen. A mostani tárgyaláson Avarffy Ferenc dr., Onyicza Szida vé-dője védenze elmebeli állapotának megvizsgálását kérte, amit a bíróság el is rendelt. Nagy Sándor dr., a védelem részéről újabb tanuk kihallgatását és beidézését kérte, aminek a bíróság szir-tén helyt adott s elrendelte a tanuk be-idézését, a tárgyalást pedig harminc napon belüli időtartamra elhalasztotta, amikor az ítéletet is meghozza a tör-vényszék.

Kisiklott teherronat.

BARCS. A Déli Vasut egyik teherronata Szirácson, Daruvár mellett kisiklott. Két egyén halálosan és többen könnyen megsérültek.

Útik a végrehajtót.

DÉVA. Preheicza Lőrincz ügyvédi őrök Szászvárosról Kaszóra igyekezett kerékpáron, hogy ott egy végrehajtás-nál hivatalosan jelen legyen. A falu végén azonban Danilo Juon, akinél az árverést meg akarták tartani, több paraszttal együtt utját állta és botokkal megtámadták, hogy agyonverik. Preheicza, látván, hogy élete veszélyben forog, előrántotta revolverét és a táma-dókra lött, kik ekkor megfutamodtak. Preheicza a börtönből sulyos sérüléseket szenvedett.

Mulatság után.

FEHÉRGYARMAT. A szatmári ev. ref. egyház itt mulatságot rendezett, melyre Szatmárról is sokan érkeztek oda. A vendégek között volt a szatmári iparos-dalegyesület husz tagja is. A mulatság közben Bakó István föld-birtokos sértette a dalosokat, mire ezek Bakót eltávolították. Bakó efelett való dühében felbujtott egy szabadságolt katonát és négy parasztleányt, akik a dalosokra törtek. A csendőrség köze-lépett és megakadályozta a verekedést. Másnap reggel a dalosok el akartak utazni, ámde a felbujtott legények doronggal és vasvillákkal támadták meg őket. A pályaudvaron Csapó János, Tóth Elek, Gál János és Kis Elek dalosokat annyira összeverték, hogy a kórházba kellett őket szállítani. Csapó állapota a sebesültek között a legveszélyesebb. A vonaton elutazni akarók közül Kölesy János szatmári törvényszéki bírót, ki vejt látogatta meg, a tömeg szintén kövekkel megsebesítette. A csendőrség vizsgálatot indított és eddig 15 vérekezőt tartóztatnak le.

Ostromolt takarékpénztár.

GYŐR. A városnak ismét nagy szenzációja van. Egyik pénztárcájáról, a Győri Első Takarékpénztárról, azt a hírt terjesztették el, hogy bukó-félben van s a betevők a vészírrre megröhanáltak a pénztárt és visszakövetel-ték betéteiket. A megrohanás nagy meglepetést keltett az igazgatóságban. Azonnal elrendelték, hogy a betéteket a szokásos felmondási idő megtartása nélkül fizesse vissza a pénztár s még a hivatalos órákat is meghosszabbították. Hiába volt minden, a közönséget nem lehetett megnyugtatni.

A múlt héten nagy szenzációt kel-tett a Meller-olajgyár fizetésképtelensége. Egy millió korona passzívát re-beszettek a győri pénzpiacra, ami azonban nem bizonyult valónak s a cég hitelezőivel két napon belül egyezségre is jutott és ügyei már teljesen rendez-vannak. A céget az 1844. évben alapított Győri Első Takarékpénztár finanszírozta, ahol folyó-számla hitele van.

Erre vezethető vissza az a megrohanás, melyet eddig még ki nem nyomozott rosszakaratu híresztelés okozott, t. i. hogy a Meller-olajgyár fizetésképtelensége a takarékpénztárt is a tönk szélé-re juttatta.

Lovagias affér.

JÁSZBÉRENY. Spitzer Adolf lap-szerkesztő Konczek István polgármestert lapjában ismételtelen támadta. E miatt a polgármester Spitzert kiutasította hivatalából. Spitzer dr. Almássy László és Fantossy Miklós járási szám-vevők után provokáltta a polgármestert, aki az elégtételadást megtagadta.

Rómeos gyilkosság.

JÁSZLADÁNY. Táncoz Kálmán napszámos nagyban mulatott a falubeli kocsimában társaival. Ugy dél felé abbahagyták az ivást és Táncoz hazament. Utközben azonban betért Czeizler Herman üzletébe szívat venni. Részeg lévén, nem igen bírta az egyensúlyt megtartani. Így leverte a sajtakaró ívegburát. A kereskedő kérte a pénzt. Táncoz azt mondta, hogy hazamegy pénzt. Egy félóra múlva visszajött. Az üzletbe lépett, hol a kereskedő és annak 21 éves Lipóc fia foglalatokod-tak. Belenyult a zsebébe. „No, zsidó, fizetek!” — mondta és kivette zsebéből kését és összeszurkálta úgy az apát, mint a fiut. A fiu meg is halt, az apja pedig most viv élethál-harcot. A gyilkost a csendőrség elfogta és bekísérte a járszabírói kir. járszabírósg foghá-zába.

Városi közgyűlés.

KASSA. A város törvényhatósági bizottsága Szalay László főispán elnöke alatt közgyűlést tartott. Az elnök a közgyűlés megnyitása után kegyeletes szavakkal emlékeztetett meg a minap elhunyt Viszloczky Gyula görög kato-likus czimzetes kanonok, bizottsági tag érdemeiről, annak emlékét az ülés jegyzőkönyvében örökítették meg. Azután a fegyelmi választmány indítványára nyugdíjazták Szőnyey erdőmestert és Tfírst városi tanácsost, akiket már régebben felfüggesztettek az állásuktól. Elhatározta a közgyűlés, hogy támog-atja Győrmege körlevélét a földmi-vevő nép terheinek apasztása és a kíván-dorlási törvény módosítása dolgában, valamint Pécs város körlevélét a törvényhatósági jogu városok kártalanít-ása és pénzügyeik gyökeres rendezése dolgában.

A plébános beiktatása.

KECSKEMÉT. Révész István pápai kamarást, az új római katolikus plébánost beiktatták hivatalába. Csáky Károly gróf váci püspök képvisele-tében Grossmann Ferencz oldalkano-nok volt jelen az ünnepen. A beiktatás ünnepe után az egyháziak, világiak, to-vábbá hivatalok és egyesületek küldött-ségei tisztelegtek a plébánosnál. Az ünnepen ott voltak Hock János és Szappanos István országos képviselők is. Délben 250 terítékű banket volt.

Nagy vasuti katasztrófa.

NAGYKÁROLY. A város közelében borzalmas vasuti szerencsétlenség történt. Érkörtvélyes vasuti órház előtt az ott veszteglő személyvonatba beleüt-között egy tehervonat. Az 1768. szá-mu személyvonat Debreczen felől jött, Érkörtvélyesen csak feltételesen állott meg, mert nagyobb szőlőküldeményt raktak belé. Ugy látszik, a rakodás so-káig tartott, mert a személyvonat után indított tehervona utólrta az órház előt veszteglő személyvonatot és beleü-között. A személyvonat négy utolsó kocsija, amelyben szerencsére senki sem volt, darabokra zúzódott, a tehervonat utolsó három kocsija pedig egymásra torlódt és szintén darabokra tört. A személyvonat többi kocsijaiban ülő uta-sok közül tizenötön—huszan az össze-ütközés következtében többé-kevésbé megsérültek. A vonat is megrongáló-dott és hasznavehetlenné lett, mert több sínrészt kipattant. Az összenyom-dott kocsik vasrészei a földbe furódtak. A debreczeni üzletvezetőség segélyvo-nata munkásokkal és orvosokkal azon-

nal a szerencsétlenség helyére sietett Madarassy István nagykárolyi közpon-ti szolgabíróval. A sebesülteket Deb-reczen, Érmihályfalva és Nagykároly kórházaiban helyezték el. Három su-lyosan sebesültje is van a katasztrófa-nak, ezeket Nagykárolyba vitték. Egyi-kük, egy asszony, halálán van. A váll-pereceze tört el és a tüdije felfuvódott. A tehervonat zárfekezője, akit kihall-gattak, azt mondta, hogy 6 kétszáz lé-péssrel észrevette a veszteglő személyvo-natot, fekezett és sípolt is, a katasztró-fát azonban nem tudta megakadályoz-ni. A vizsgálatot azonnal megindítot-ták.

Felosztatott polgári iskola.

PÉCS. Siklósi nagyközség képviselő-testülete legutóbb tartott rendes köz-gyűlésén a kiküldött bizottság jelenté-se alapján egyhangulag elhatározta, hogy tekintettel arra, hogy a község ál-tal fentartott négyosztályu polgári fiu-iskol szükségleteit a községi iskolái alapvagyon jövedelme tovább már nem fedezi, az iskolát beszünteti és annak felosztatását elrendeli.

Elhunyt szabadsághős.

ROZSNYÓ. Seffer Gusztáv, a rozsn-yói ág. ev. főgimnázium nyugalmazott tanára, életének 85-ik évében elhunyt. A boldogult élete végéig élénk részt vett az evangélikus egyház s Rozsnýó város közéletében. Pár év előtt ünne-pelték házassága ötvenéves jubileumát. A tisztai ág. evangélikus egyházkerüle, papi és tanári nyugdíjintézetének hosz-szu évek során pénztárnoka volt. A szabadságharcban mint nemzetőr kü-zdött, a kassai csatában mint tüzér a krasznahorkai vár Bebekágyuival vett részt. Seffer László ismert nevű hir-lapíró édesatyját vesztette az elhunyt-ban, akit özvegyén s a nagyszámú ro-konságon kívül még Seffer Pál magyar kir. honvédszádos, Seffer Etelka, férjezett Varga Józsefné és Seffer Ber-ta gyermekei gyászolnak.

Bányászok sztrájkja.

SOPRON. A brennebergi bányaigaz-gatósg és a munkások közt folytatott egyezségi tárgyalások nem vezettek a kívánt eredményre. Amint a munkások erről értesültek, 460 bányász Sopronba ment. A munkások a városba elé vo-nultak és több tagu küldöttséget men-szettek a főkapitányhoz, kérve őt, hogy állíttasson ki részükre külföldre szóló utlevélet. Toepler polgármester azonnal táviratozott Pozsonyba és a hadtestparancsnokságtól utászapato-kat kért, hogy ezek akadályozzák meg a

UNALMAS, HOSSZU TÉLI ES-TÉIT kellemesen eltöltheti, ha olyan könyvet olvas, melyben nemcsak kelle-mes szórakozást, hanem bármintó baj-ban hathatós tanácsot és szert talál. A könyvet 2 centért *Tóth & Társa* meg-küldi. 419 E. 74 st., New York.

KLEIN ARTHUR

MAGYAR BANKHÁZA

101 Hczkins Avenue, Rankin, PA.

Legbiztosabban küld és kamatoztat pénzt.

Legjobb hajókra ad el jegyeket. Pereket,

szerződéseket, konzuli hitelmentéseket,

katonai-ügyeket biztosan elintéz.

KAIL G. ÁRPÁD

BANK ÉS HAJÓJEGYÜZLETE

— Alapított 1890-ben. —

Közjegyzői iroda ugy hazai, mint ameri-

kai ügyek elintézésére. Pénzküldés az

6-hazába hetenkint kétszer, a legponto-

sabban és legolcsóbban.

UNIONTOWN, PA. W. MAIN STREET.

Herskovits Adolf

— MAGYAR ÓRAS. —

Raktáron tart nagymennyiségű HAZAI

ÓRAKAT, láncokat, karpereceket, gyü-

rüket, férfi és női mindennemű éksze-

ket s azokat a legutányosabban árusítja.

— Kitűnő PIPÁK raktáron. —

UNIONTOWN, PA.,

83 W. MAIN STREET.

New York, Hazleton, Wilkesbarre

NÉMETH JÁNOS

v. cs. és kir. konzuli ügyvivő

Hajójegyekre, pénzküldésre és köz-

jegyzői ügyekre a legmegbizhatóbb

és legpontosabb banküzlet

Levélczim: NÉMETH JÁNOS

457 Washington St., New York, N.Y.

EGYEDULI SZÉN ÉS FAKERESKEDŐ

TRENTONBAN.

P. A. SPRACKLEN

356-358 SOUTH BROAD STREET.

Olcsó és pontos kiszolgálás.

KNAUTH, NACHOD ÉS KÜHNE

Pénzintalványok és hitellevelek a világ minden részére
Örökségeket és követeléseket pontosan behajtanak

15 WILLIAM STREET . . . NEW YORK

víznek behatolását a bányába, különben ez elpusztulna.

Gyilkosság.

SZANYI. Sopronmegye. A múlt hó utolsó napján, az esti órákban Ács Antal 52 éves gazdaembert a kocsma előtt leszúrták. Ács vérezve rogyott a földre s néhány perc alatt meghalt. A tettesek kinyomozására erélyes vizsgálat indult. A csornai kir. járásbíró helyszíni szemlét tartott Szanyiban s ugyanekkor a boncolást is megejtették.

Öngyilkos orvosnövendék.

SZATMÁR. Minap este egy szatmári szállodában megrázó öngyilkosságot követett el Erdélyi Sándor orvosnövendék. A halálra szánt ifjú estefelé jött a szállodába, szobát kért és korán lefeküdt. Az ágyban morfiomtól ivott, sőt a bőre alá is befecskendezett a mérgező. A morfiom hatását pontosan lejegyezte egy papírlapra, mindaddig, a míg el nem vesztette eszméletét. A mérge azonban nem ölte meg, csak elkábította. Másnap délben felébredt és akkor hathatósabb ölszerhez, cizánkálihoz nyúlt. Délutánra holtan találták rá. A szerencsétlen medikus azt képzelte, hogy tüdőbeteg és ezért lett öngyilkos.

Darabont-világ.

SZOLNOK. Emlékeztében lehet még a közönségnek, hogy annak idején a szolnoki darabont-főispán installációja is hat grázmagyar segédletével ment végbe. A hat grázmagyar közt két szolnoki ügyvéd is volt. Ez a két ur ma is él, és virágzik. Karczag Sándor köz- és váltóügyvéd. Ez az ur — esodálatos — nem akarja elfelejteni magát, hanem tör előre; érvényesíti magát a szolnoki ügyvédi kar jövőtől itt is, ott is. Most is vezetőembere lett kartársainak. A szolnoki ügyvédi kar (40—42 ügyvéd) kari sereglmei orvoslása és érdekei megvédése céljából helyi bizottságot alakított, melynek elnökévé Karczagot választotta meg. Igaz, hogy az alakuló ülésen csak 16 ügyvéd vett részt, de közülük tizenegyen Karczagra szavaztak; az is igaz, hogy az értekezletet — könnyen érthető okokból — dr. Bozóky Árpád orsz. képviselő otthagya. De ez mit sem változtat a szolnoki ügyvédi kar magatartásán. Eddig ugyanis egyikük se tiltakozott a „képviselet” ellen. Történt a napokban mégis valami a kar egyik tagja részéről. Lippe Vilmos, a szolnoki törvényszék jeles bírójának nyugalmavonulása alkalmából, a szolnoki törvényszék és a kir. ügyészség tisztikara, meg a helybeli ügyvédi kar, a napokban bunculakomát tartottak. Az ügyvédi kar nevében itt is Karczag mondott bucsubeszédet. Ezt a botrányos megbízást dr. Mandel Sándor, a megyei függetlenségi lap szerkesztője, és a volt jóléti bizottság tagja, nem tudta elviselni, s a lakomát, feltűnést keltve, darabontostól otthagya. Ilyen darabont-világot élnek Szolnokon.

Jubiláló gyalogezred.

SZOMBATHELY. Az itt állomásozó gróf Dégenfeld-Schomburg nevet viselő 83. gyalogezred most ünnepelte fennállásának huszonöt éves fordulóját. Ebből az alkalomból ünnepélyes istentisztelet volt a székesegyházban, amelyen az összes fegyvernemekhez tartozó tiszteken kívül megjelentek a polgá-

ri hatóságok fejei is Bezeredy főispán vezetése alatt. Délben a tisztikar ünnepi lakomát rendezett a Frigyes főreczeg-kaszárnyában.

A tolvaj szellem.

UJPEST. Bihari Péter asztalosmester minap este néhány ismerősével betért egy vendéglőbe, ahol késő éjjelig borozgattak. Közben a szellemidézéssel kezdtek beszélni, mindjobban belemerültek a rejtelmek világába, úgy hogy Biharinak szédült bele a feje. Nem is hallgatta tovább a beszédet, hanem mámoros fövel hazafelé ballagott. Ugy látszik azonban, hogy eltévesztette az utat, mert hajnalban az ujpesti temetőben, egy sirra borulva találta a temetőőr. Felkeltette, mire Bihari elmondta, hogy az uton egy fehér ruhába öltözött szellem szegődött melléje, aki kitépte az ujjait, aztán ráparancsolt, hogy menjen vele a temetőbe. Bihari szomorúan huza ki a zéből a kezét, hogy megnézzé, mennyire meg van csunkitva mind és csak a gyűrű hiányozna róla. Valószínű, hogy a borközi állapotban levő embert valamilyen fehér ruhába öltözött utcai nő fogta el és rabolta el a gyűrűt.

Gyujtogatógó gyermek.

VITNYÉD. Sopronmegye. Varga Mihály 9 éves gyermek üres szórakozásból a temető árkaiban tüzet rakott. A lángok szélvészékként száguldtak tovább a száraz aravon. Már a temető füve is égett. A sirkeresztek az elpusztulás veszélyének voltak kitéve. A temető mellett elhaladóknak sikerült a tüzet elnyomni. A gyujtogatógó gyermek ellenben kerekelt oldott.

FUTÓBANKÁROK.

Mennyit sikkasztottak Budapesten Fischer és Riesz?

A Bevándorló volt az egyedüli lap, amely közzétette, hogy Fischer és Riesz bankárok, akiket annyira óhajtanak Budapesten, New Yorkban tartózkodtak és kerekelt oldottak, amint felismerték őket.

A budapesti lapok szeptember 28-iki kelettel a következőket jelentik az elűnt sikkasztókról:

Dr. Herz Bertalané bécsi magánzó nő évekké elzött százhatvanezer koronát adott át a cégnek előnyös gyűmölcsötetésre. A bankárok elhitették az urlaszonnnyal, hogy pénze igen kedvezően fog kamatozni, ha rájuk bizzatalanul eltűntek. Megbizta Gold Simon dr. ügyvédet, hogy járjon utána a dolognak. Az ügyvéd kezdetül fogva megbízottja volt Herznének, aki a 160.000 koronát azzal a feltétellel adta át a bankároknak, hogy a pénz részlet-sorsjegye eladási üzletbe fektetik. A részletsorsjegyek tulajdonképeni tulajdonosa tehát Herzné volt és nem a cég. Gold dr. előtt mindig pontosan tudtak elszámolni a sikkasztók.

A Fischer és Riesz cég elleni bünyben Sándor László dr. kapitány vezeti a vizsgálatot. Herznén kívül Török Jenő Endre, a Biztosítási és Közgazdasági Lapok szerkesztője károsult érdeken. Dési Gyula dr. ügyvédet

bizta meg a feljelentéssel, amely elmondja, hogy Török a következő értékpapírok megvételével bizta meg a céget:

75 drb. rimamuranyi	á 540 K	45.000
20 darab Belvárosi Bank	á 200 K	4.000
20 drb. Szegedi Népbank	á 100 K	2.000
100 drb. Déli Vasut	á 155 K	15.500
25 darab Spodium	á 160 K	4.000
2 darab Általános Takarékek	á 600 K	1.200
25 darab Jelzálog	á 440 K	11.000
22 drb. Pesti Hazai-sorsjegye	á 140 K	3.080
25 drb. Ujlaki téglá	á 325 K	8.375

Ezek az értékpapírok ma tizenhat-ezer koronával érnek többet. Török a differenciát követeli.

A kisebb feljelentők a következők: Demjén Józsefné (lakik: Munkács-utca 6.) 1905. február 28-ikán öt darab Erzsébet-szanatorium-sorsjegyet és két darab Bazilika-sorsjegyet vásárolt részletre. Eddig 110 koronát fizetett, a hátralék 50 korona. Ki szeretné fizetni, de a sorsjegyeket nem akarják kiadni.

Berger Ödön villamos alkalmazott 1904. november 4-ikén 15 darab Erzsébet-szanatorium sorsjegyet vásárolt részletre. Teljesen kifizette a sorsjegyek értékét, de papírjait nem tudja megkapni.

Weber Irma magánzó két darab konvertált jelzálog-sorsjegyet zálogosított el 200 koronára. Vissza akarja váltani sorsjegyét, de nem tudja visszakapni.

Klason Istvánné házmesterné (lakik: Csengery-utca 55.) 3 darab olasz vöröskereszt sorsjegyet zálogosított el 120 koronára. Ma ki akarta váltani, de a bankban elutasították.

Bolehorszky Zsigmond székesfehérvári géplakatos három darab 2324—5, 2402—34, 2426—31. számú Józsviv-sorsjegyet vásárolt. A részleteket mind befizette, de a sorsjegyeket nem kapta meg.

Jakubek Tivadar székesfehérvári rézműves 3 darab Józsviv, egy darab olasz vöröskereszt, két darab Bazilika-sorsjegyre 173.58 koronát fizetett.

Kempl Jakab molnár öt darab 4547 26—30 számú Erzsébet-szanatorium sorsjegyet vásárolt. Harmincz részletet már fizetett, a hátralékos hatot is ki akarja fizetni, hogy sorsjegyeit megkapja.

Gold Simon dr. ügyvéd még tegnap felnyitotta a kassza felső trézorját. De abban csak 18 darab Józsviv-sorsjegyet talált, amelyek értéke mindössze 130 korona. Hol vannak a többi sorsjegyek? Az iroda alkalmazottai azt hiszik, hogy a sorsjegyek egy része letébe van a Magyar Leszámitoló és Pénzváltó Bank Erzsébet-körúti fiókjánál, az Általános Banknál és a Merkur-Banknál. Csak a későbbi vizsgálat fogja kideríteni, hogy milyen sorsjegyek vannak és mennyi hiányzik.

Sándor László dr. rendőrkapitány, Müller Richárd és Babiescu M. Gyula detektívek kíséretében ma délelőtt bünyügyi zárlatot fogatosított Fischer és Riesz vagyónára. A hivatalos eljárásnál résztvett Dési Géza dr. ügyvéd is. Sándor dr. mulakatost hivatott, akivel felnyitatta a Wertheim-kassza trézorját és a főnökök íróasztalait. A 18 darab Józsviv-sorsjegyen kívül 400 koronás postatakarékpénztári csekket és egy Bazilika-sorsjegyet talált. A kasszát hivatalosan lepecsételte.

Az értékeken kívül lefoglalta a pénztárkönyveket, másolókönyveket. Főkönyvet nem talált.

A bank hivatalnokai azt állítják, hogy ők a főkönyvet sohasem látták. A főnökök azt erősítették mindig, hogy azt személyesen vezetik. Csak most tudták meg, hogy miért. Titkolni akarták a bünyös manipulációkat. Ezért maradtak mindig magukra déli félegy óra után, amikor az iroda összes alkalmazottai eltávoztak.

Sándor kapitány a bünyügyi zárlat-

ról jegyzőkönyvet vett fel, amit a VII. kerületi elüljáróság képviseletében Vágó Mihály és Pápa Ágoston számvevőségi tisztviselők írtak alá.

Délben felkeltőkor hivatalosan bezárták az üzletet.

A rendőrség sürgősen felhívta a soros vizsgálóbíróit, hogy adjon ki elfogató parancsot a megszökött sikkasztók ellen. Még ma meg fog jelenni hivatalosan a körözés. Az összes kikötővárosok rendőrségeihez táviratot köldtek, hogy a sikkasztó bankárokat letartóztassák.

Fischer Miksa budapesti születésű, 42 éves, középmagas, zömök, arca gömbölyű, haja, bajusza fekete, őszbevegyült, szeme barna, szakála rövid, csipetűt hord.

Riesz Lajos budapesti születésű, 44 éves, zömök, középmagas, arca gömbölyű, haja, szeme barna, bajusza rövid, Boulanger-szakállt hord, homloka magas, orra hajlott.

Csak most derült ki, hogy Fischer Miksa már egy hónap előtt feloszlatta Erzsébet-körút 50. számú lakását. Minden butorát eladta. Ebből nyilvánvaló, hogy alaposan előkészítették a szökést.

A körözés-lelvi hiányos volna fényképek nélkül. Nagy gondot okozott a rendőrségnek Fischer Miksa és Riesz Lajos fényképek megszerzése. Babiescu detektív sok leleményességgel dolgozott, hogy a fényképeket megszerezze, amelyekről most sok száz példányt készit Weiland rendőrségi fotografus.

A bankárok egy hónappal ezelőtt váltottak Európába szóló utlevelet. A cég ügyvédjé szerezte meg az utleveleket a régebbiek alapján. Fischer a feleségével, Riesz egyedül, Olaszországba kerestül szököttek meg. Valószínűleg Génúán keresztül hajóztak át Amerikába.

Különös és érthetetlen egy genfi távirat. Ezt Kiss Károly adta fel, a Kiss Károly és Társa osztálysorsjegyelárusító cég főnöke. Élénk üzleti összeköttetésben állott a Fischer és Riesz céggel. Genfben is azért utazott, hogy résztvegyen a Fischer és Riesz cég genfi fiókjának megnyitására. Genfből azt táviratozta Budapestre, hogy Fischer és Riesz két nap múlva Budapestre érkeznek. Kiss Károly tudná talán megmondani, hogy merre járnak a sikkasztók.

Az eddigi feljelentések alapján 200 ezer koronára tehető az az összeg, amit a bankárok elsikkasztottak. De jóval többet vittek magukkal. Több károsult nem mer panaszt tenni, mert fél, hogy nyilvánosságra kerül a neve. Ez a körülmény a mai pénzdrágaságnál katasztrofális lehet a kereskedőkre nézve, mert megvonnák tőlük mindenütt a hitelt.

GREEN HATTY KRITIZÁL.

Sajnálja a kivándorló dollárokat.

A világ leggazdagabb asszonya, öz. Greené, most tért vissza Európából s az első hír, amit hallott, a Széchenyi-Vanderbilt eljegyzés volt.

„Örülök, hogy Vanderbilt Gladys nem az én leányom. Ezer és ezer becsületes fiatal munkás ember van az Egyesült Államokban, akik akármilyen leányok derék férjei lettek volna. Azok a leányok, akik Európába mennek férjüket keresni, megérdemlik a jövendő sorsukat, sőt még annál is többet. Ha az én fiam külföldi leányt venne feleségül csak azért, hogy az ő révén rangban emelkedjék, kitagadnám.”

Igy beszél a dollárok olvasásában megöregedett Green Hatty asszony, a ki még mondókájához azt is hozzáfűzi, hogy azt az anyát, aki öt millió dollárt ad azért, hogy a leányának rangot vásároljon, gondnokság alá kellene helyezni.

Ugy látszik, hogy Greené asszony szívesen állana azoknak pártjárja, akik a házasság útján kivándorló milliókat

szeretnék megadóztatni.

A Széchenyi-Vanderbilt eljegyzés különben az amerikai sajtóban még most is napirenden van. A minap például az „Evening World” két hasábnan keresztül foglalkozott Széchenyi László gróffal, akinek egész élettörténetét a gróf egy Amerikában élő „jóbarátjától” és egykori bajtársától, Róth hadnagy urtól tudta meg.

Igaz, hogy az élettörténetben voltak valamelyes hibák, mert például más apát adtak neki, de az mellékes a jóbarátnak is, meg az újságnak is. A fő a hír. De meg legalább nem vethet senki a szemére semmit annak a másik újságnak, amely a második avenue egy magyar vendéglőjében nyert személyleírás alapján hozta másnap a gróf „jó-sikerült arcképét.”

ELŐKÉSZÜLETEK.

Az orosz közép radikális marad.

Az új választási törvény szerint most folynak a képviselőválasztáshoz az előkészületek. Azokat választja meg most a nép, akik majd a képviselőket fogják választani.

Ilyen képviselő-választót 5061-et választanak. Eddig 1903 lett megválasztva, akik politikai pártállásuk szerint a következőleg oszlanak meg: 516 ellenléki, 1131 mérsékelt és 256 pártonkívüli. Érdekes, hogy a közép legnagyobb része tőrtetetlen radikális maradt, míg a városi polgárság és a földbirtokos-osztály konzervatív, mint ahogy a kormány a törvényjavaslat betérjesztésekor remélte.

A kormány aligha esatlakozott, amikor azt hitte, hogy a дума e harmadik összehívásával a konzervatív megerősövede kerülnek ki a választások harczából.

BENCZE JÁNOS UR

PASSAICON, N. J. képviseli a Bevándorlót. Előfizetést díjak felvételére és nyugtázására fel van jogosítva. Melegen ajánljuk öt passalci honfitársaink pártfogásába.

KRAJNYÁK JÁNOS

Cleveland, O., 2755 East 79th street alatti legmodernebbül berendezett szalonját ajánlja honfitársai pártfogásába. Kitűnő whiskey, törököl, nemkülömben mindig friss hordó és íveg sör, tüzés magyar borok, finom zamatu szivarok, billiárd, stb. állanak a közönség rendelkezésére.

.: Megnyilt .:

A legnagyobb magyar gyógyszerár UNIONTOWN, PA. — 21 BROADWAY.

Kapható mindenféle hazai gyógyszer, arckrém, bajuszpedrő, sóborzessz, Superlin (Zacherlin) fuvóval stb. Ugy 6-hazal, mint itteni receptek szakszereien elkészíttetnek.

Postal megrendelések pontosan eszközöltetnek.

Beszélnék: magyarul, angolul, németül, tótul s a többi szláv nyelveken.

Pontos cím:

R. A. OLESHÁK

UNIONTOWN, PA., — 21 BROADWAY.

UJ GAZDA! UJ REND!

— Elsőrendű magyar szakácsné —

Mrs. BATHORY

PITTSBURGHAN

az egyetlen szepen berendezett magyar

ÉTTEREM és KÁVÉHAZ a

LITTLE HUNGARY,

ahol izletes ételekre, figyelmes kiszolgálásra talál.

911 FIFTH AVENUE

VAJDA és ZNAMENAK, tulajdonosok.

MOLNÁR KÁROLY

Cleveland, O., 2747 E. 79. st. alatti legmodernebbül berendezett szalonját ajánlja honfitársai pártfogásába. Pompsánál pompásabban italok, tüzés magyar borok, kitűnő szivarok, billiárd, kuglizó, stb. állanak a közönség rendelkezésére.

EUROPÁI GYÓGYINTÉZET

Bármily régi betegségben is szenved s ha orvosai eddig hiába gyógykezelték, forduljon bizalommal hozzánk. A mi európai gyógyintézetünkben mindennemű betegségek gyorsan és sikerrel kezelhetők.

ORVOSI TANÁCSOT INGYEN ADUNK. Rendelő-órak hétfőnapon reggel 9 órától esti 8 óráig, ünnepnap délelőtt 10 órától délután 3 óráig.

EUROPAN MEDICAL INSTITUTE

402 GRAND ST. PITTSBURG, PA.

MAGYAR FONOGRAF ÜZLET

280 BOWERY, NEW YORK City.

Nagy és dus raktára a legjobb és legújabb éneklő gépeknek.

A LEGKIVÁLÓBB ÉS LEGVÁLTOZATOSABB MAGYAR DALOKKAL.

— Egy gép ára 3 dollár 50 centtől felfelé. —
Magyar dalok darabja 35 cent.

— MEGBIZHATÓ MAGYAR ÜZLET. —
Magyar levelekre magyarul válaszolnak.

ENT RPRISE LIGHT CO.,

280 BOWERY, — NEW YORK CITY.

THE ORIENTAL BANK

A Keleti Bank

182-184 BROADWAY, fiók a Bowery és Grand street sarkán, NEW YORK

Tőke és felesleg \$1,850,000

R. W. JONES, Jr. elnök
LUDWIG NISSEN, ERNEST HAWITZ, CARLES J. DAY alelnökök
Geo W. ADAMS, pénztáros

NELSON G. AYRES, első alelnök
R. B. ESTABROOK, helyettes pénztáros
LEOPOLD FRIEDRICH, a külföldi osztály vezetője

CZÍVÉLYESEN MEGHIVJUK ÜZLETI ÖSSZEKÖTTETÉSRE
KÜLFÖLDI PÉNZEKET VESZÜNK ÉS ELADUNK UTAZÓK SZÁMARA HITELLEVELEKET FOLYÓSITUNK
IMPORTÁLÓ KERESKEDŐKNEK ÜZLETI HITELT BIZTOSITUNK
VEZÜNK ÉS ELADUNK MAGYAR ÉS OSZTRÁK ÉRTÉKPAPIROKAT.

Egri Csillagok.

REGÉNY ÖT RÉSZBEN.

Irtta: Gárdonyi Géza.

(Tizenhetedik folytatás.)

— Azt hiszed, hogy én valami nagyra nézem őket. A királyné is mondta egyszer, hogy csak szeressem a kis királyt, ha megnövök, majd szerez ő nekem egy szép vőlegényt. Van már nekem, azt feleltem vissza. Megmondtam a nevedet is, meg hogy Török Bálint a nevelő atyád.

— Megmondottad? Aztán mit szolt rá?

— Annyira nevetett, hogy majd leestem a székerül.

— Itt van ő is a kertben?

— Itt. Az a fekete ruhás.

— Az?

— Az ám. Ugy-e, milyen szép?

— Szép, de én még szebbnek gondoltam.

— Szébbnek? Hát nem elég szép?

— Nem láttam a fején semmi koronát.

— Ha akarod, beszélhetsz vele. Igen jó asszony. Magyarul nem tud.

— Hát?

— Lengyelül, németül, diácul, olaszul, francziául, szóval mindenféle nyelven, csak magyarul nem. A te nevedet is úgy mondja ki, hogy: Kerkó.

— Nem akarok vele beszélni, — mondotta huzódzva Gergely, — ámbár egygyár szót én is tudok németül. Hanem azt mond meg, Viczuska, hogy ha máskor is eljövök Budára, hogyan beszélhetek vele?

— Hogyan? Hát majd én megmondom a királynénak, hogy eresztessen be.

— És beeresztet?

— Hogyne. Engem egy szeret, hogy mindent megenged. A szagos vízből is ad. Szagold meg csak a ruhám újját.

— Ugy-e, jószagu? A királyné mind ilyen jószagu! Aztán az imádságos könyvét is megmutatta. De szép képek vannak benne! Van benne egy Mária képek selymruhában, rózsák között. Azt látnád!

— A hárs alól valami olyanféle nyekergés hallatszott, mint mikor a macskának rálepnék a farkára.

— Jaj! — mondotta összerendezve féva, — a királyka felébredt. Várj itt, Gergó.

— Viczus, — szolt Gergely, — nem várhatlak, hanem holnap eljövök.

— Jó, — felelte a leány. — Mindennap itt légy ebben az órában.

— És elfutott a királykához.

XXIII.

Semmisen egy történt, ahogy az ember előre elgondolja.

Mikor Török Bálint hazaérkezett, örökké nem lehetett vele beszélni. Bezárkózott a szobájába, és fel-alá járt.

Az alsó szobákban hallották nehéz, egyforma járását.

— Az ur haragszik, — mondotta Martonfalvy aggodalmasan. — Talán csak nem éniám!

— Hát ha még engem meglát, — gondolta Gergely.

Martonfalvy háromszor is felmászott a lépcsőn, míg végre be mert nyitni.

Török Bálint a Dunára néző ablaknál állott. Azonmód volt öltözve, amint a török császárnál járt. Még a bársonyos díszkardot sem oldta le a derekáról.

— Mi az? — kérdezte visszafordulva. — Mit akarsz, Imre? Most nem akarok beszélni semmiről.

Martonfalvy alázatos meghajlással vonult vissza.

Megállt a tornácra, és zavartan vakarta a fületét. Mert az is baj lesz, ha szól. Bálint ur olyan, mikor haragszik, mint a zivatar-felleg: könnyen kibolban belőle a mennykő. De hát ha az is baj, hogyha nem szól? Akárki jön hazról, az ur mindig örömezt látja.

Török Bálintnak a háza a fejevári kaput támasztotta. Egyfelől nyugatra nyitlak az ablakai, másfelől a Gellért-hegyre. Martonfalvyt végre az segítette ki a zavarából, hogy amint lenézett az ablakon, Verbőczyt látta a ház ajtaján belépni.

Visszasietett hát, és megint csak benyitott az ajtón.

— Nagyságos uram, — mondotta, — Verbőczy ur jön.

— Itthon vagyok, — felelte Török Bálint.

— Gergely is itt van, — mondotta most nagy lélekzettel a deák, — a kis Bornemissza-fiu.

— Gergely? Egyedül?

— Egyedül.

— Hát hogy kerül az ide? Jöjjön be.

Gergely egyszerre érkezett az ajtóhoz a galambosz szakállu, hajlott hátú Verbőczyvel.

Hogy Martonfalvy mélyen meghajolt, Gergely is utánozta.

Ezzel az öreg uralral találkozott ő az imént a királyi palotánál. Ez előtt vitték a ludtollas deákok a papirtekercset. (Hej, nagy hírű ember! Legénykorában ez még látta Mátyás királyt.)

— Isten hozott, bátyám, — hangzott ki a szobából Török Bálint mély, férfias hangja.

S hogy az ajtónál megpillantotta Gergelyt, így folytatta:

— Engedd meg, bátyám, hogy a fogadott fiammal szóljak előbb. Gyere be, Gergely!

Gergely azt se tudta, élő-e, vagy holt: állt cövekként a két ur előtt.

— Valami baj van talán otthon? — Ez volt a Bálint urnak az első kérdése.

— Nincs, — felelte a diák.

— Te a pappal jöttél? — kérdezte hirtelen Török Bálint.

— Azzal, — felelte sápadta a fiu.

— És hogy estetek rabul? Hiszen a pap meghalt. A fiaim is veletek voltak?

— Nem.

— Hát hogy kerültek a törökök közé?

Az agg Verbőczy ekkor megszólalt:

— No-no, Bálint öcsém, — mondotta jószágos, mélyrengésű hangon, — ne kiabálj úgy arra a szegény gyerekre, hiszen féltében se tud felélni.

— És megsimitotta a fiu arcát, aztán leült a szoba közepén levő feketebőr karosszékbe.

A fiu a féltében szóra észre tért, mintha vízet loecsentottak volna az arcára.

„Csak az a fő, hogy ne féljen az ember!”

— Ugy, felelte egyszerre bátran, — hogy égbe akartuk röpiteni a török császárt.

— Per amorem, — szolt elszőrnyedve Verbőczy.

Török Bálint maga is mehökkent.

A fiu, — jöjjön, aminek jönnie kell, — elmondta, hogyan vitték a puskaport az országuira, és a pap hogyan tévesztette össze a császárt a basával.

— Micsoda meggondolatlanág, — szolt a kezét összecsapva Verbőczy, — micsoda számárságot eszeltetek ki, édes fiam!

— Nem ott a számárság, — felelte a kardját a padlóhoz ütve Török Bálint, — hanem ott, hogy a pap nem ismerte meg a szultánt.

— És ekkor a két ur egymásnak fordult.

— A szultán a mi barátunk! — szolt Verbőczy.

— A mi elvesztünk! — felelte Török Bálint.

— Nemes gondolkozásu ur!

— Koronás gazember!

— Én ismerem, de te nem ismered! — Én jártam nála Konstantinápolyban is.

— Töröknek a szava nem szentírás, és, ha szentírás volna is, az ő szentírásuk nem a miénk, a miénk nem az övék. Az ő szentírásuk az, hogy a keresztényt le kell tiporni.

— Csalatkozol.

— Adja az Isten, bátyám, de én annyira érzem a farkasszagot, hogy hazamegyek innnen. Fiam, — szolt Gergelyhez fordulva, — megmenthették volna Magyarországot!

S hogy ezt mondta, a hangja fájdalom volt.

XXIV.

Másnap reggel ébresztette fel Gergelyt Martonfalvy, hogy a ruhatárból egy szép sárgaselyem apród-öltözetet tett az asztalára. És így szolt:

— Az ur parancsolja, hogy öltözzél fel. Tíz órakor állj készen az udvaron. Bemegy vele a királyi palotába.

Azzal előfogta Gergelyt, mint valami gondos anyja. Megmosdatta, felöltöztette; a haját közepén kétfelé fésülte; az aranygombjait megtörülgette szarvasbőrrel; még a kénvára dali-czipőket is ő akarta felhuzni a lábára.

— De már ezt nem engedem, — mondotta Gergely. — Nem vagyok én olyan gyámoltalan fráter, hogy még a czipőt se tudnám felhuzni.

— Hát nem félsz?

— Mitől félnék, deák uram! Hogy a királyné elé megyek? Nagyobb asszony az én nagyasszonyom annál, ha nincs is korona a fején!

— Abban is igaz a szavad, — felelte a deák, tetszéssel nézve végig a fiun.

— De tudod, mégis csak királyné.

Ahogy mentek aztán a királyi palotába, Török Bálintot szemben találta az udvar egyik szolgája:

— Nagyságos uram, — mondott lihegve, — a királyné ő felsége küldött, hogy azonnal jöjjön. Valami basa érkezik. Annyi kincset hoznak, hogy az szörnyűség.

— Megyek, — felelte röviden Török Bálint.

— És a kíséző vitézeihez fordult:

— Nem ingyen hozzák, meglássátok! A katonák az udvaron maradtak. Bálint ur Gergelyvel felment a széles márványlépcsőn.

Az alabárdos ajtónálló tisztelőre emelte a bárdot, s jobb felé mutatott:

— Ó felsége a trónteremben van.

— Akkor velem jöhetsz, — szolt Bálint ur Gergelyhez. — Mindig a hátam mögött légy négy-öt lépésnyire, és katonásan állj; senkivel ne beszélj; ne krákolj, ne köpdöss, ne áíts, illedelmes légy!

Magasívű esernokok; színes és fargott falak; mindenütt arannyal tündöklő koronás czimerek; magas, széles ajtók; ezüstcsillagokkal ékesített kék mennyezetek; lépcsők zaját elnyelő vastag, vörös szőnyegek. Gergely kábuldozott a pompától.

Ugy érezte, mintha minden sarokban egy koronás szellem állana, és azt sutogná:

— Királyok lábnyomán jártok! Ezt a levegőt királyok lehelték be itten! Ezek a fiatal királyok szavát hangzottatták vissza!

A trónteremben már öt fényes öltözötű ur volt jelen, mögöttük apródok és tiszték. A trón mellett két alabárdos testőr, de a trónon nem ült még senki.

A terem boltozatos volt, mint a többi, s a szilvaszínű selyem boltozat csillagai az eget abban az órájában ábrázolták, amelyekben a nemzet Mátyást királyának választotta.

— Ó felsége hívja, nagyságos uram, — szolt egy díszruhás testőrtiszt Török Bálintnak.

Gergely magára maradt az apródok és a deákok között.

A melléte beszélgető két ifjuhoz fordult:

— Bornemissza Gergely a nevem. Török Bálint apródja vagyok.

Az egyik ifju, — (vidám tekintetű, napégetett szőke arcú), — kezét nyújtotta neki:

— Zoltay István vagyok, a Batthyány ur hadából.

A másik egy rövidnyaku, középos legény, csak összefonva tartotta a karjait, és elnézett a Gergely vállá fölött.

Gergely megütöde bámult rá. Ez a bikafejű urfi bizony még megveti.

— Bornemissza Gergely vagyok, — ismételte a mellét kidomborítva.

A bikafejű ránézett egy félvállról, és azt felelte:

— Mi közöm veled, öcsém? Apródnak hallgass a nevé.

Gergely elpirult. A szemé rávillant a gögös ifjura. Csaknem kiáltva felelte:

— Nem a te apródom vagyok! Akié pedig vagyok, az nem úgy hi engem, hogy hallgass, hanem úgy, hogy ne tőrj bántást!

A bikafejű végignézett rajta.

— No, majd ha kint leszünk az udvaron, megmondom neked a nevemet.

S a tenyerét érthető módon felemelte.

— Nono, Mekesey, — szolt Zoltay közéjük állva, — csak nem izéled ezt a gyereket!

— Nem vagyok gyerek, ha bántanak, — felelte Gergely. — Engem Dobó István már hét éves koromban karddal övezett fel, és vitéznek nevezett.

A Dobó névre Zoltay megfordult és a Gergely vállára tette a kezét.

— Nini, — mondotta, — talán biz te vagy az a gyerek, aki egy janicárnak a lovát elvitted?

— Én, — felelte Gergely büszke örömmel.

— Pécs mellett valahol?

— A Mecsekben.

— No, pajtáskám, akkor add ide még egyszer a kezedet.

Megrázta, megszorította a Gergely kezét, aztán magához ölelte.

Mekesey ezalatt háttal volt fordulva hozzájuk.

— Ki ez a goromba fráter? — kérdezte Gergely, Mekeseyre intve.

— Igen jó fiu, — felelte Zoltay, — csak egy kicsit tuskés.

— De én nem hagyom annyiba! — tüzeskedett Gergely Mekeseyre intve.

Rácsapott Mekeseynek a vállára.

— Hallja az ur... Mekesey megfordult.

— Éjjfékor a Szent György-téren megösmérkedhetünk.

— És a kardjára csapott.

— Ott leszek, — felelte röviden Mekesey.

Zoltay a fejét csóválta.

A termen mint szellő fuvalt volna át. Mozgolódás támadt. Két alabárdos testőr lépett be az ajtón, aztán négy kis apród, aztán a királyné. Utána a barát, Török Bálint, Verbőczy, az öreg Petrovich, meg Batthyány.

Gergely elpirosodva nézett az ajtóra. Még valakit várt, hogy jön. Bizonyosan azt gondolta, hogy amint a férfiaknak fiu-apródjuk van, az ilyen nagyasszonyt is környezik a leány-apródok. De nem jött leány-apród egy sem.

A királyné gyászruhában volt, csak a fején ragyogott egy vékony hold-alaku gyémántos korona. A trónba ült. A két testőr mögéje állott. A főurak melléje.

A királyné körül nézett a teremben. Még valamit kérdezett halkán a barátától, aztán visszahelyezkedett a trónusába.

A barát ekkor intett a szemben levő ajtónállónak.

XXIV.

A török szultán küldötte lépett be. Egy aranyállangos fehér selyembe öltözött ternetes ember. Amint az ajtón belépett, földig hajlott, aztán futó sietéssel ment a trón szőnyegéig. Ott szépen előrevetette a két kezét, és hasra feküdt.

Vele együtt tíz apródféle ezüstromszín-ruhás czirkász fiu. Azok egy siettek be, mint az agájuk. Ketten-ketten egy-egy violaszínű bársonnyal borított ládát emeltek és letették kétfelől az aga mellé, ök maguk arcezal szintén a szőnyegre borulva.

— Isten hozott, Ali aga, — szolt meg ekkor a királyné latin nyelven.

Gyöngye rebegés volt a hangja. Nem lehetett tudni, hogy a melle erőtlene, vagy hogy mint afféle asszony elfogult.

A török felemelkedett. Csak ekkor látszott, micsoda szép arcú arab ember. Lehetett negyvenéves.

— Felsőleges királyasszony, — szolt meg latinul és derézés reggeli hangon, — a hatalmas padisah üdvözlését hoztam trónusod elé. Kér, hogy fogadd olyan szívesen, mint ahogy ő adja.

Intésére az apródok felemeltek a ládák tetejét s az aga egyenként szedte elő a ragyogó aranyláncokat, karpereczeket, selyem- és bársonykelméket, egy szép drágaköves kardot és buzogányt.

Odarakta a szőnyegre a királyné lába elé.

A királyné halvány arcán az öröm gyöngye pirja jelent meg, hogy e tündöklő kincseket szemlélte.

Az aga még egy kis csipkés ezüsttel borított kristályszelenczét nyitott fel s nyújtott át. Gyűrűk volak benne, a mesés kelet legszebb kincseiből valók. A királyné leplezetlen gyönyörűséggel nézett a gyűrűkre.

— Kardot és buzogányt, felség, a kis király ő felségének küldi az én uram, — beszélt tovább Ali aga, — s ezenkívül lent az udvaron áll három telivér arab ló. Ezek ketteje a két szultánfítól való, akik ide eljöttek és testvéri csókjukat küldik János Zsigmond ő felségének.

A királyné a főuraktól kísérvé az ulvari ablakhoz vonult. Egy testőr félrevonta az ablak vastag kárpitját. A terembe napfény szállt be. A királyné a tenyerét szemére árnyékozva nézett le az udvarra.

Ott állt a három gyönyörű hófehér paripa arannyal kivert drága keleti szerszámban s körülötte a bámuló udvari nép.

A királyné egynehány szót váltott a barátal, aki a követhz fordulva ezeket mondta:

— Ó felsége mély meghatottsággal és hálával köszöni a kegyelmes szultán ajándékait, valamint a két főherceg ajándékait. Mond meg az uradnak, a kegyelmes szultánnak, hogy jelöljön meg egy órát a király és királyné őfelségük küldöttjeinek elfogadására, akik e köszönetet tolmácsolni fogják a kegyelmes padisahnak.

A királyné bőlintott és vissza akart vonulni a termeibe, azonban az aga még

nem végzett.

— Mindezeket az ajándékokat, — mondotta finom mosollyal, — csupán annak jeleképpen küldi a hatalmas padisah, hogy ő János Zsigmond király ő felségét fiának tekintti, a felséges királyasszonyt pedig leányának. És semmisen okozna neki nagyobb örömet, mint az, ha elhunyt királyi barátjának fiát, a kis király ő felségét láthatná, és atyai csókjával illethetné.

A királyné elhalványodott.

— Ez okból, — folytatta a követ, — kéreti felségedet a hatalmas padisah, méltóztassék a kis király ő felségét a dajkával együtt kocsiába ültetni és méltó kísérettel hozzá bocsájtani.

Ezen a méltó kísérettel szon hang-súly volt. Senki nem értette most, mindenki megértette másnap.

A teremben az elszőrnyűködés moraja futott át. Gergely fázott.

— Mi az? — kérdezte suttogva Mekesey.

— Nem értettem tisztán, — felelte

HUNFALVY HUGÓ
Hités ügyvéd és jogtanácsos,
— közjegyző hivatal.
Iroda a fűpostával szemben.
231 BROADWAY New York City.

PÁRTOS PATIKÁJA
IGAZI MAGYAR GYÓGYSZERTÁR
160 Második Avenue, 10-ik utca sarkán,
NEW YORK.
Telefonszám: 4288 Orchard.
Orvosságokat magyarországi módszer szerint készít.
— Telefon utján is megrendelhetők. —
PARTOS CREAM
Egy tudományos arcbőrtisztító, táplálja az arcbőrt s megakadályozza a ráncok és vonások képződését.
35 centes, 65 centes és 1 dolláros téglékben.
Lillomszappan, befűzés elleni porok, bajszkötők a legnagyobb választékban.
POSTA UTJÁN IS MEGRENDELHETŐ.
Sérvkötők és sebészeti szerek jutányosan kaphatók.

VIOLET ARCCREAM
Máfolt, szeplő ellen legjobb a világon. Üde arcbőrt ad. Ára 50 cent.
GLADIATOR
legjobb haj- és bajusznövesztő szer. Ára egy dollár. A pénz előleges beküldése mellett bárhol megküldi a feltaláló:
Dr. J. BACKY, 100 Public Square, Cleveland, O.

HA BAJBA JUTOTT, FORDULJON
NAAR MANFRED
békébiróhoz,
15 E. STATE STREET, TRENTON, N. J.,
aki tanácsot, segítséggel látja el.
MAGYAR, NEMLET, TÖT, LENGVEL.
TOLMACS MINDIG KEZNLB.

A NAP
A magyar újságírás szellemi vezetője. Magyarországi leggyorsabbul és legbizalmasabban napjaink.
Felolós szerkesztője: Braun Sándor.
Politikai főmunkatársai: Brody Sándor, Lengyel Zoltán és dr. Kálmár Antal.
A NAP a 48-as esztendő leghibetlenebb katonája s a 67-es politika legbizalmasabb hídozója.
A NAP nemcsak a legkitűnőbb lap, de a LEGOLCSÓBB IS.
Előfizetés Amerika területére egész évre \$5.—
Félévre \$3.—
Negyedévre \$1.25
Mutatványszámokat készséggel küld:
A NAP kiadóhivatala:
Budapest, VIII. ker., Rökk Szilárd-u. 9. sz.

Fényképezési Műterem
Ha ezen hirdetés kivágja s behozza, minden tucztal kép után kap INGYEN egy életnagyságu képet A legjobb felvételek VASÁRNAP IS NYITVA
S. ROBINSON
fényképező
1716 Centre Avenue, PITTSBURG, Pa.

RIZSAK JÁNOS
passaicai pénzküldő budapesti irodája
IV., Sütő-utca 6. szám alatt van.
Irodavezető: RIZSAK MIHÁLY.

RIZSAK JÁNOS, KÖZJEGYZŐ
MAGYAR PÉNZKÜLDŐ ÉS VÁLTÓINTÉZETE
127-2-ik UTCZA, PASSAIC, N. J.
PÉNZT a legpontosabban és lehetőleg leggyorsabban küld az ő házába. Az összes hájtársulatok meghatalmazott képviselője.
Mindennemű közjegyzői okiratok szakszerűen kiállítanak és konzultációsilág hitelesítettek. Jogi, katonai és telekkönyvi ügyekben pontosággal járok el. Réam bizott ügyekben pontosan és lelkiismeretesen járok el.
Az utasokat személyesen elkísérem a hajóhoz. Utbaigazítást, felvilágosítást és tanácsot ingyen adok.
FIÓKÜZLETEK:
ALPHA, N. J. PHILLIPSBURG, N. J.
WHARTON, N. J. SOUTH BETHLEHEM, PA.

Zoltay.
 És Gergelyhez fordult.
 — Te értetted? Te bizonyosan jobban tudsz latinul, mint én.
 — Én értettem, — felelte Gergely — és neked megmondom.
 Azonban, mielőtt szólhatott volna, a török hangja hallatszott megint:
 — Nincs ok az aggodalomra, — folytatta a török körülpillantva. — A hatalmas padisah csak az ő ellenségeinek félelme, a jóbarátok irányában ő is csak jóbarát. Egyébiránt ő személyesen jött volna el, hogy tiszteltesse és jóindulatát kifejezze, de a mi vallási törvényeink tiltják ezt, felséges királyné.
 Itt megállt a beszédben. Várta, hogy vagy a barát vagy a királyné felelne. Azonban senkinek sem felelt. Fagyos esőndült a tereben.
 — Továbbá, — folytatta ekkor a török, az én uram és császárom azt óhajta, hogy János Zsigmond öfelségét mindazok az urak kísérjék el, akik Buda védelmében kitüntették magukat. Ismerni kívánja a magyar hőseket. Valamennyit a maga hőseinek tekint.
 Hogy erre se felelt, meghajította magát, és így szólt:
 — Ezzel elégeztetem a hatalmas padisah megbízását, s várom a kegyelmes választ.
 — Délután három órakor megadjuk, — felelte György barát a királyné helyett. — Ő felsége a császárral meg lesz a mi választunkkal elégedve.
 A királyné felállt. Intett Török Bálintnak, s hogy az erre a trónhoz lépett, belefért a karjába. Látszott rajta, mennyire uralkodik az idegein, hogy össze ne essék.
 XXVII.
 Ali aga délből a furaikat járta sorba: Feater Györgyöt, Török Bálintot, Petrovich Pétert, aki nemesak rokona, de gyámja is volt a kis királyné, továbbá Verbovczyt, Batthyány Orbánt és Podmaniczky Jánost. Mindenüvé egy-egy értékes kaftánt vitt, és mindenütt mézes szavakkal biztosította az urakat a szultán jóindulatáról és bőkezűségéről.
 A kaftánok között Török Bálintnak jutott a legértékesebb. Bokáig erő néhez sárgaselyem volt az. A többi kaftán mind egyforma ibolyakék volt, és narancssárga selyemmel kibélelt. Ez az egy kényszerű selyem volt, és habos fehér selyem a helyese. Maga az aranyfonalakból szőtt öv olyan szalazott aprólk munká, hogy egy emberéletbe kerülhetett, míg elkészült. A gombok rajta a nyaktól az övig gyémánttal körözött aranygombok.
 Hogy a házbellek összefutottak az ajándék csodájára, nevetve mondta nekik:
 — Jó lesz paplannak.
 Azután elkormányozva szólt:
 — Szedelőzködjétek! Délután hazamegyünk!
 Három órakor átment megint a palotába. Ott a furaak a könyvtárteremben vártak már rá.
 — A királyné nem enged, — mondotta György barát, — kérlek, szólj vele.
 — Én bucsuzni jöttem, — felelte hideden Török Bálint.
 A furaak elképedve néztek rája.
 — Érzem a szelet, — szólt Török Bálint, — nem akarom, hogy kívül találjon az odumon.
 — Az ország sorsával játszol! — szólt Verbovczy.
 — Rajtam fordulna meg?
 — A szultánt nem szabad elkedvetlenítenünk, — szólt közbe György barát.
 — A fejemmel nem akarok neki kedveskedni.
 — Ez meg van zavarodva! — szólt a vállát vonogatva Verbovczy. — Hát nem nekéd küldte-e a legszebb kaftánt? Nem téged ölelgetett-e köztünk legjobban?
 Török Bálint rákönyökölt a nagy kéklő földgömbre, és maga elé gondolkozva felelte:
 — Az okos madarász annak a madárnak sipol legszebben, amelyiket leg hamarabb akar törbe ejteni.
 Az ajtónáló feltárta az ajtót, annak jeléül, hogy a királyné elfogadja az urakat.
 Hosszas és kínos vita keletkezett odabenn. A királyné féltette a gyermekét. A furaak az ország és a nemzet sorsát vetették fel a kérés megtagadása ellenében.
 — És te nem szólsz semmit? — fordult a királyné Török Bálinthoz, aki a falnak támaszkodva némán és komoran állott.
 — Én csak bucsuzni jöttem ide, felsége, — felelt a királyné szavára előlépve.

— Bucsuzni? — kérdezte elámul szemmel a királyné.
 — Még ma haza kell mennem. Olyan ügyek fordultak elő, hogy nem maradhatok egy percig se tovább. Beteges is vagyok...
 A királyné ideges kéztördeléssel felelt:
 — Várj. Új le, ha beteg vagy. Mond meg, mit cselekdjünk?
 Török Bálint vállat vont:
 — A kívánságnak engedni kell. Ha felséged nem teljesíti a szultán kívánságát, ki a kezes arról, hogy ellenünk nem bősül? Akkor aztán nem fíának nevezi ám ő felséget, hanem rabjának.
 A királyné a fejét rázva hanyatlott hátra a székre; és a zsebkendőjét az arcára takarva jajgatott:
 — Oh, jaj nekem, nyomorult asszony-nak!... Azt mondják, királyné vagyok, de a földön csuszó koldusnak is több az ereje!... A fának nem fáj, ha letörik a virágát, oh, de az anyai szívet fájdalomtól gyurta a Teremtő!
 XXVIII.
 Mig ezek a tereben történtek, Gergely az előszobában ácsorgott.
 Ahogy ott áll az öles magas cserépkályha mellett, úgy érzi, mintha valami pók futna végig az arcán. Odakap. Hát egy pávatoll akad a kezébe.
 A kályha két terem között volt, s mellette át lehetett látni a másik terebe.
 — Gergely! — hangzott halkan.
 Gergely édes megrezzenéssel fordult vissza.
 A Vicza arezát látta, az ő pajkos szemét, ahogy az utolsó tereből hozzá átpillantott.
 — Gyere ki a folyosóra, — susogta a leány.
 Gergely kisurrant. A leány már ott várta az ablakfülkében. Megragadta a kezét.
 — Gyere a kertbe!
 S vezetett. Négy vagy öt szobán mentek át. Valamennyi vastagon be volt terítve szőnyeggel, s valamennyinek le volt eresztve a nap felől való oldalán a kártpitja. A falakon király-kepek és szent-kepek. Egy helyen lovas csatakép is. A butorokon és falakon aranyozások. Egyik szoba veres, a másik fehér, a harmadik kék. Mind más és más színű. Butor valamennyiben kevés.
 Egy ajtón végre a kertbe jutottak. Gergely fellélegzett.
 — Magunk vagyunk, — mondotta Vicza.
 Fehér ruhába volt öltözve. A ruha valami fátolszerű szövet. A haja egy-egy fona. A lábán sárga szattyán-czipők. Állt az árnyékos homokuton, egy bokorosportozat mellett. Állt mosolygva, hogy Gergely bámulta.
 — Szép vagyok? — kérdezte azzal az őszinteséggel, amely még a gyermekkor ártatlanságából való.
 (Folytatás következik.)
 AZ INSÉG LOVAGJAI.
 Aradon a szegényház lakói fellázadnak.
 Az aradi szegényházban fellázadtak a lakók. Rossz a koszt s a szerencsétlen emberek már nem tudják enni. Így szól a hír s az ember előtt sötét, kietlen képe rajzolódik az aradvárosi szegényházi állapotoknak. Önkénytelenül is Dickens árvaháza jut eszünkbe. A nyomorúságnak, a gyötrelmeknek ugyanazok a komor színei villannak elénk, mint a Twist Olivér gyermekkorának színhelyéről.
 Rettenetes lehet az a nyomorúság, amely az élet nyugdíjazottjait, a végképpen letört existenciáikat, a szegényház nyomorult lakóit lázadásra kényszeríti. Az a szerencsétlen halandó, aki élete egyik pillanatában átlépi a szegényház kapuját, minden emberi indulatot maga mögött hágy. Az leszámolt minden reménységgel, vággyal, eszményekkel, törekvésekkel s csak egyetlen egy akarat él benne, az a szerény, alázatos, jámbor akarat, hogy éljen. Semmi más. Hogy hogyan éljen, hogy az életnek tartalma is legyen, arra már nem gondol. De hiszen nem is gondolhat. Aki a szegényházig jut el, azon az élet már úgy végig taposott, hogy nem várhat tőle semmit. Az már végigjárta a reménységnek, vágyának minden stációját s előtte a családokban nincs ismeretlenség. Mert az ember addig remél, amíg még csalódhat! — mondja Schoppenhauer. Amíg az élet tartogat számunkra csalódást, addig gyönyörűség élni, mert vannak még reménységeink. Szomorú dolog, hogy

ilyen vigasztalásokból szövődik az emberi élet.
 A szegényház lakói pedig végigjárták az élet összes csalódásait. Ha nem járták volna végig, akkor nem tértek volna be abba a szomorú házba, amelynek homlokzatára igazán oda lehetne írni: Lasciate ogni speranza. Mert mi várja az élet vándorát egy szegényházban? A szürke, disztelen falak, durva hideg pihenőhelyek, az egyformaság, kietlen, meddő egyhangúság és a multjukat, jelenüket temető, szomorú, fáradt embertársak. Itt, e rideg, komor falak között már nincs az életnek hullámzása. Egymás mellett a hideg ágyakban nem álmódó emberek alusznak, hanem egy-egy eltemetett élet pihen. Temető ez a hely, szomorubb a másikkal, mert élőhalottak temetkeztek ide.
 És ezen a lélektelen, hangtalan, rezignált világon át birtelen átcsap az életnek egy tájtéző, haragos, forró hulláma. Az élet hajótöröttjei, a páriák egyszerre csatasorba állanak, nyirkos, zöld, élettelen arcukon kiüt valami láng, a kezük ököbibe szorul és lázadva így kiáltanak fel:
 — Jobb éltel akarunk!
 A szavuk úgy hangzik, mintha mély sirbort boltozta alól jönne s az ember olyfajta hangot hall, mintha koporsófedelen göröngy dübörögne: az élet utolsó nesze, amely az embert az enyészetbe kíséri...
 Ah, hát dübörög a göröngy a koporsófedelen. Az eltemetettek az élettelen, a nagy, hatalmas, követelőző, nyugtalan és forró élettől még egyszer és utoljára összelelkeznek. „Jobb éltel akarunk!” Hiszen ebben benne van az élet minden ígérete. Benne van minden gazdasági, szociális kérdés, benne az egész mindenség lelke, erkölése. Jobb éltel! Jobb éltel!
 És micsola sötét, torz képet mutat ez a fellázadás. Ahol a teljesen urá lett, befejezett nyomorúság nivellál minden érzést, indulatot, ahol a jó szó irgalom, az étel konz, ahol tehát az embernek nincs követelni, csak megköszönni valója, ott az alázatos, a megőnyödött, összetört ember kiegyenesedik és felbőszülten így kiált: „Ez a konz nem kell, jobbat adjatok!” Milyen rossz, milyen rettenetes lehet ez a konz, amely még az élőhalottakat is felháborítja. Száznyolcvet szegényházi lakó állott csatasorba az aradi szegényházban. Száznyolcvet letört, fűbepartott ember összeszedi zörgő csoportját, eleven emberré formálódik és meg akarja vinni az utolsó csatáját az életnek. Azok a fakó arcu harcosok, ah, rettenetes látvány! Le kell szerelni őket. Fel kell adni velük szemben a harcot. Jobb éltel nekik!
 DAYTONBAN
 Ohio államban és környékén RADÓ LAJOS ur képviseli a „Bevándorló”-t. Előfizetési díjakat felvehet és nevünkben nyugtázhat. Melegen ajánljuk Radó urat honfitársaink pártfogásába.
 TRENTON LEGJOBB FOGORVOSA
Dr. J. S. MILLER
 184 SOUTH BROAD STREET.
 Olcsó, jó, pontos és fájdalom nélkül — dolgozik. —
 J. BOSS
 111 SECOND STREET, PASSAIC, N. J.
 Mindenféle szavak és dohányok — legparádésabb —
 KULONÖSEN JO A KOSSUTH ÉS GRÓF BATTYÁNYI DOHÁNY.
 Megrendelések nyomban és kicsinyben vidékre is.
 CHICAGO ÉS KÖRNYÉKE MAGYARSÁGÁNAK FIGYELMÉBE!
Dr. BOTTLIK LAJOS
 BUDAPESTI EGYETEMES ORVOSTUDOR
 volt csász. és kir. katonaoorvos, a magyar kir. posta-, távírda és telefon, a m. kir. államvasutak és a csász. és kir. Kassa-Oderbergi vasut volt orvosa
 Jelenleg chicaloi kórházi igazgató-őorvos, konzultáns orvos, a legkülönfélébb és legmagasabb betegségeket a leg tudományosabb alapon és az orvosi tudomány eddig elért legmagasabb színvonalán, a legjobb eredménnyel gyógyítja. Különös szakképzettséggel gyógyít mindenféle férfi és női betegségeket a legnagyobb TITOKTARTÁS mellett jótállással. — Levelekre válaszol!
Dr. LOUIS BOTTLIK
 420 SO. HALSTEAD STREET. Telephone Monroe 1116. CHICAGO, ILL.
MONOPOL KÁVÉHÁZ
 RUDNER és ROTH, tulajdonosok
 NEW YORK, 145 MÁSODIK AVENUE, a kilencedik utca sarkán
 — Kitűnő ételek és italok —
 A MAGYAROKNAK KEDVENCZ TALÁLKOZÁSI HELYE
 — Szombat és vasárnap este elsőrangú cigányzene —

YORKVILLE BOULEVARD
 előkelő magyar kávéház a felső városban
 1393 MÁSODIK AVENUE
 Tulajdonos:
GROSS EDE
 — a 72. és 73. utcák között. —
 — MINDEN NAP CIGÁNYZENE —
 Kitűnő magyar ételek és jó italok.
 Pontos kiszolgálás.
 POMPAS BILLIARDFASZTALOK.

THE 'STATE BANK'
 AZ ALLAM BANKJA
 378 Grand Street, New York City.
 Elnök Richard O. L., alelnök Kohn Arnold, másodalelnök Burckett L. Walter, pénztáros Voorhis A. L., alpenztáros Kneisel János.
 Tőke, felelettség, nyereség, több, mint \$1,000,000
 Betétek több, mint 16,000,000
 Pénzküldeményeket elfogadnak a világ minden részébe.
 HAJÓJEGYEK minden vonalra kaphatók.

WÁRADY LAJOS
 Hazai peres és katonai ügyek pontos elintézése.
 PÉNZKÜLDÉS AZ Ó-HAZÁBA.
 Az összes hajóvonalak képviselője. HAZAK VÉTELE ÉS ELADÁSA.
 Magyar közjegyző
 449 S. Broad St., Trenton, N. J.

AMERIKAI MAGYAR SZÖVETSÉG.
 Alakult 1906. február 27. Cleveland, O.
 A szövetség célja: az Amerikában élő magyarok testületi összetartása, anyagi és erkölcsi érdekeinek védelme.
 Osztályok által ühának Amerika minden magyar lakta helyén.
 Aki a Szövetség tagjává akar lenni, írjon alapszabály kért a titkári hivatalhoz 305 CENTURY BUILDING, Cleveland, O.

THE CITY BANK CO.
 BIZTOS, ERŐS, MEGBIZHATÓ.
 Takarékbetétek után 4 százalékot — fizet. —
 10 AVENUE ÉS PEARL ST. sarkán.
 SOUTH LORAIN, Ohio.

The Friedman Print
 215 BOWERY — NEW YORK.
 Elvállalja alapszabályok s mindennemű nyomtatványok elkészítését.
 — Kitűnően felszerelt magyar nyomda. —
 Elv: Csinos kiállítás olcsó árak mellett.

THE RISING SUN BREWING CO.
 CSEHORSZÁGI módon készülő SÖR
 A legvilágítottabb arany árpából, malatából és mézharmatos cseh komlóból főzik.
 FELTÉTELEN JOBB BARMILY IMPORTÁLT SÖRNEL.
ELIZABETH, N. J.

Dr. BOTTLIK LAJOS
 BUDAPESTI EGYETEMES ORVOSTUDOR
 volt csász. és kir. katonaoorvos, a magyar kir. posta-, távírda és telefon, a m. kir. államvasutak és a csász. és kir. Kassa-Oderbergi vasut volt orvosa
 Jelenleg chicaloi kórházi igazgató-őorvos, konzultáns orvos, a legkülönfélébb és legmagasabb betegségeket a leg tudományosabb alapon és az orvosi tudomány eddig elért legmagasabb színvonalán, a legjobb eredménnyel gyógyítja. Különös szakképzettséggel gyógyít mindenféle férfi és női betegségeket a legnagyobb TITOKTARTÁS mellett jótállással. — Levelekre válaszol!
Dr. LOUIS BOTTLIK
 420 SO. HALSTEAD STREET. Telephone Monroe 1116. CHICAGO, ILL.

MONOPOL KÁVÉHÁZ
 RUDNER és ROTH, tulajdonosok
 NEW YORK, 145 MÁSODIK AVENUE, a kilencedik utca sarkán
 — Kitűnő ételek és italok —
 A MAGYAROKNAK KEDVENCZ TALÁLKOZÁSI HELYE
 — Szombat és vasárnap este elsőrangú cigányzene —

MEGBIZHATÓ BANKÁROK.
 E rovat alatt oly bankcégek nevezünk meg, amelyekhez honfitársaink bátran fordulhatnak pénzküldés vagy pénzbetétek czéljából.
NEW YORK ÁLLAM.
 Knauth, Nachod és Kühne, 15 William street, New York.
 Kiss Emil, 104 Second Ave., New York.
 Tíz év óta fennáll.
 Németh János, 457 Washington street, New York.
 Deutch Testvérek, 319 Houston st., New York.
 Pénzküldés, hajójegytroda és közjegyzői hivatal.
 The Oriental Bank, 182-184 Broadway, New York.
 Csekkontó, hitellevelek, külföldi értékpapírok megvétele és eladása.
PENNSYLVANIA ÁLLAM.
 B. Hendler, successor to A. Hendler Son & Co. Cassandra.
 Pénzküldemények Magyarországra és Európa bármely részébe olcsón, gyorsan és biztonságosan. Hajójegyek az összes vonalokon az ó-hazába sehol olcsóbban nem kaphatók.
 First National Bank, Első Nemzeti Bank, Minersville.
 Alapítke \$500,000.00, tartalékalap és szét osztott nyereség \$75,000.00. Elnök Charles R. Kear, pénztáros Harry F. Potter.
 Róth József és Fial, a Monongahela-völgynek legrégibb bankháza, saját épületében, 600-610 Ave. és Locust st. sarkán, McKeesport.
 Pénzküldés az ó-hazába gyorsan, pontosan a legolcsóbb árfolyam mellett. Hajójegyeladás az összes vonalakra a legalacsonyabb árak mellett. Közjegyzői okiratokat szakértelmekkel kiállítanak és a konzultástu hiteletlést beszerzik. Czím: Jos. Roth and Sons.
 Hungarian American Savings & Trust Co., Duquesne Magyar Amerikai Takaréks és Hittel Társulat, Duquesne.
 Alapítke és főösszeg 175,000.00 dollár. Pennsylvania állam legerősebb bankházaival egyike s az egyedül magyar államilag ellenőrzött magyar bank Amerikában. Igazgatói és részvényesek magyarok. Fizet két százalékos csekk számlára, 4 százalékos betét-számlára. Pénzküldés, hajójegyeladás és közjegyzői iroda. Klein Jakab, magyar bank- és váltóüzlete, 1340 Penn Avenue, Pittsburg.
 Megbízható pénzküldés és hajójegyelárusító. Kiállít közjegyzői okiratokat és elvállalja hazai ügyeknek elintézését.
 Tomcsányi József, Homestead és Duquesne. Klein Arthur, Rankin, Pa.
 Hajójegyek, pénzküldés, hazai ügyek elintézése.
 Kail G. Árpád, Uniontown, Pa.
 Amerikai és hazai ügyek elintézése. Közjegyzői hitelesítés. Pontos pénzküldés.
MISSOURI ÁLLAM.
 The Farmer's & Miner's Trust Company, a gazdák és bányászok trust-kompanijája, Bonne Terre.
 Bejegyezett 1890-ben. Tőke \$100,000.00.
 R. R. S. Parsons elnök, F. J. Thomure alelnök, F. H. Dearing titkár és pénztáros.
OHIO ÁLLAM.
 Perczel Lajos, 532-534 Pearl street, Cleveland.
 The Dollar Savings & Trust Co., Youngstown.
 Vagyon: \$1,500,000. Pénzküldés gyorsan, olcsón és pontosan. Pénzbetétek után 4 százalékos kamatot fizet. Üzletvezető: Burger B. Lajos.
WISCONSIN ÁLLAM.
 Merchants and Savings Bank, Kereskedelmi és takarékbank, Kenosha.
 Wisconsin állam felügyelete alatt. H. B. Robinson elnök. Tőke \$25,000. Elad hajójegyeket minden vonalra. Pénzeket elküld a világ bármely részébe. Takarékbetéteket elfogad.
NEW JERSEY ÁLLAM.
 Rizsák János, 128 Second street, Passaic.
 Chester Frank Dyer urnak, az amerikai Egyesült Államok budapesti főkonzulának irodája Budapestben, V. Wurm-udvar 21. szám alatt van. A főkonzul felmel ügynökkéségének irodája: Fiume, Andrássy-ut 22. Magyar amerikaiak, kik az ó-hazában nehézségekkel találkoznak, forduljanak oda.
ZASZLÓ, JELVÉNY, MISERUHÁK
 Saját készítésű legértékesebb egyletű zászlok, sapkák, egyenruhák, szalag és aranyjelvények.
 Bálók és ünnepekhez szükséges szalagok és díszítések raktára.
 — Jutányos árak. —
LITVAY JÁNOS
 8807 Buckeye Road, CLEVELAND, O.
 Charles R. Kear Harry F. Potter
 elnök pénztárosok.
ELSŐ NEMZETI BANK
 FIRST NATIONAL BANK
 MINERSVILLE, PA.
 Alapított 1864-ben. Schuykill-County legöregebb nemzeti bankja.
 Alapítke \$50,000.00
 Tartalékalap és szét nem osztott nyereség 75,000.00
 Elfogad pénzbetéteket s a pénzt csekk alapján vagy szóbeli felkérésre azonnal visszafizeti.
 Pénzküldéseket a világ bármely részébe bank- vagy póstaulyvány útján eszközöl.